

ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΚΡΙΣΕΩΣ

«Ὁ πολιτισμός μας δὲν ἔφθασε εἰς τὸ σημεῖον πὺν θὰ ἐδικαιολόγει τὴν ἀπότομον κάμψιν του».

Τοῦ κ. Γρηγ. Π. Κασσιμάτη Ὑφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μέλους τῆς μονίμου Διαβαλκανικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐνοποιήσεως τοῦ Δικαίου.

[Δημοσιεύομεν κατωτέρω ἄρθρον ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ συνεργάτου μας συμπολίτου κ. Γρηγορίου Κασσιμάτη, ὑφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ μέλους τῆς Μονίμου Διαβαλκανικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐνοποιήσεως τοῦ Δικαίου. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀποτελεῖ μετάφρασιν, τοῦ πρωτοτύπου συντεταγμένου εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ δημοσιευομένου εἰς τὴν μεγάλην γαλλικὴν ἐπιθεώρησιν «Notre Temps»].

Ἡ ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1929 ἐκδηλωθεῖσα παγκόσμιος κρίσις, ἔδωσε ἀφορμὴν εἰς τὴν δημιουργίαν πλουσίας περὶ αὐτῆς φιλολογίας πὺν ἐνθυμίζει μίαν φράσιν τοῦ Αὐγούστου Κόντ. «Τὸ σύμπαν, ἔλεγεν ὁ πατὴρ τῆς Κοινωνιολογίας, εἶναι τόσον πολυσύνθετον ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατόν νὰ τὸ προσδιορίσωμεν μὲ ἓνα ἀπλοῦν ἀφορισμόν».

Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ τὴν σημερινὴν κρίσιν. Ἐξεδηλώθη ὡς ἀποτέλεσμα αἰτιῶν, καθαρῶς οἰκονομικῶν, ὡς συνέπεια δηλαδὴ τῆς ἀρρυθμίας τῆς κεφαλαιοκρατικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς δυσαρμονίας μεταξὺ παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως. Ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς οἰκονομικὰς ἀνωμαλίας πὺν ἀφῆκε ὁ διακανονισμὸς τῶν συνεπειῶν τοῦ πολέμου, μία ἀλόγιστος ὑπερπαραγωγή, ἀποτέλεσμα τῶν ἐτῶν τῆς εὐτυχίας, συνοδευομένη ἀπὸ μίαν διαρκῶς ἐπιτεινομένην διὰ πλείστους λόγους ὑποκατανάλωσιν προκαλεῖ τὴν συνεχῇ ἐπιδείνωσιν τῆς θέσεως τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἀναμένεται πλέον, ὡς ἀπὸ μηχανῆς Θεοῦ, ἡ ἀστάθμητος ἐπαλήθευσις ἀμφιβόλων οἰκονομικῶν νόμων, περὶ περιοδικῶν κρίσεων καὶ κυκλικῶν διακυμάνσεων, πὺν εἶχον καθιερωθῇ εἰς ἄλλας ἐποχὰς καὶ — ἀλλοίμονον! — μὲ ἄλλα πραγματικὰ δεδομένα.

Πέραν ὅμως ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν τῆς ἐκδήλωσιν πὺν ὑπῆρξεν ἀσφαλῶς ἡ ἀφορμὴ καὶ πρωταρχικὴ αἰτία τῆς σημερινῆς καταστάσεως, ὡς συνειδητοῦ φαινομένου, τίθενται ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα γενικώτερα προβλήματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ὑφήν, τὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῆς συγχρόνου Κοινωνίας, εἰς τὴν ἐξέτασιν δὲ τῶν προβλημάτων αὐτῶν ἐπεδόθη ἀπὸ μακροῦ καὶ ἐξακολουθεῖ ἀσχολουμένη ἡ παγκόσμιος σκέψις.

Οὐδεὶς ἡμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ ὅτι εἰς τὴν θάσιν ὅλης τῆς σημερινῆς καταστάσεως εὐρίσκεται ὁ παγκόσμιος πόλεμος μὲ τὰς ἀνατροπὰς πὺν ἐπροκάλεσε μὲ τὰς νέας κα-

τευθύνσεις πὺν ἐδημιούργησε καί, πρὸ παντὸς, μὲ τὴν θετικὴν κληρονομίαν πὺν ἀφῆκε εἰς τὴν παγκόσμιον οἰκονομικὴν ζωὴν. Διότι ἂς μὴ λησμονοῦμεν, ὅτι παρ' ὅλα ὅσα εἶναι δυνατόν νὰ λεχθῶν διὰ τὴν φιλοσοφίαν τῆς ἱστορίας, δὲν ἡμπορεῖ νὰ παραγνωρισθῇ ἡ κολοσσιαία σημασία τῆς ἐπιδράσεως τῶν οἰκονομικῶν παραγόντων εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ὅτι ἀπὸ τὸ τρίπτυχον εἰς τὸ ὁποῖον συγκεντρώνεται ἡ μαρξικὴ θεωρία, ὡς ἐπιστήμη καὶ ὡς μέθοδος, ἱστορικὸς ὕλισμὸς, θεωρία τῆς ἀξίας, πρόβλεψις αὐτοκαταστροφῆς τῆς κεφαλαιοκρατικῆς κοινωνίας, ἡ πρώτη πτυχὴ, ὁ ἱστορικὸς ὕλισμὸς πλησιάζει περισσότερο ἀπὸ τὰς ἄλλας πρὸς τὴν πραγματικότητα ἂν μάλιστα ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι παρὰ τὴν ἀπόλυτον μορφήν πὺν τῆς ἐδόθη ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τοῦ συγγραφέως τοῦ «Κεφαλαίου», ἡ μαρξικὴ μέθοδος τῆς ἱστορίας δὲν φαίνεται νὰ εἶναι ἀπηλλαγμένη πλείστων ἰδεαλιστικῶν στοιχείων, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ αὐτὸ τοῦτο τὸ Κομμουνιστικὸν Μανιφέστον. Διότι, τί ἄλλο σημαίνει ἡ κραυγὴ «Προλετάριοι ὅλου τοῦ κόσμου, ἐνωθεῖτε» ἂν ὄχι τὴν πίστιν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς υπάρξεως ἐνὸς ἰδανικοῦ ἔστω καὶ τοῦ «ἐπαναστατικοῦ μύθου» τοῦ Σορέλ;

Ἐν τούτοις παρὰ τὴν ἀναμφισβήτητον αὐτὴν εὐθύνην, ἂν ἐπιτρέπεται ἡ λέξις, τοῦ μεγάλου πολέμου, ἡ σημερινὴ κατάσταση δὲν ὀφείλεται μόνον εἰς αὐτόν. Ὁ πόλεμος καὶ τὰ οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα τοῦ ὑπῆρξαν αἱ αἰτίαι τῆς ἐκδηλώσεως μιᾶς τάξεως πραγμάτων τὴν ὁποίαν περιέκλειε λανθανόντως ὁ πολιτισμὸς τῆς συγχρόνου ἀνθρωπότητος. Ἀπὸ τότε πὺν ὁ πολιτισμένος κόσμος ἤρchiσε νὰ πέρνη τὴν φαντασμαγορικὴν κεφαλαιοκρατικὴν διαμόρφωσιν πὺν παρηκολουθήσαμεν μὲ τὸν θαυμασμόν τῆς δυσπιστίας τὰ τελευταῖα χρόνια εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἥτο καταφανές, ὅτι κάποτε ἡ ὀλοκλήρωσις καὶ ἡ ὑπερέντασις τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ, ἐννοουμένου ὡς τοῦ συνόλου τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ὕλικης, πνευματικῆς, ἠθικῆς, πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐν γένει ζωῆς, θὰ ὠδήγει εἰς τὸ ἀπροχώρητον καὶ θὰ ἀπῆται, ἀδυσωπῆτως, μεταβολὰς καὶ ἐξελίξεις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον βαθείας.

Εἶναι ὅμως ἀληθές ὅτι ἓνας πολιτισμὸς — καὶ χρησι-

μπουοῦμεν τὴν λέξιν αὐτὴν χωρὶς καμμίαν αἰσιόδοξον ἢ ἀπαισιόδοξον ἔννοιαν καὶ χωρὶς καμμίαν ἰδέαν συγκινήσεως, ἀπλῶς καὶ μόνον ὡς ἐνδεικτικὴν τοῦ συνόλου τῶν πάσης φύσεως ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς μιᾶς ἐποχῆς—δὲν ἡμπορεῖ νὰ μετρηθῇ ἀπὸ τὰς ἐκδηλώσεις μιᾶς μικρᾶς περιόδου τοῦ βίου τοῦ. Διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λεχθῇ ἀπὸ τὸν μὴ ἔχοντα καμμίαν ἰδεολογικὴν προκατάληψιν ἂν ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς ἔφθασε εἰς τὸ σημεῖον ἐκείνον τῆς ὁλοκληρώσεώς του ποὺ θὰ τοῦ ἔδιδε τὴν ἀπύλουτον ὁμοιογένειαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ ἡ κάμψις.

Πάντως εἶναι καταφανὲς ὅτι ἡ ὁλοκληρώσις αὐτὴ ἔχει ἐπέλθει ὡς πρὸς ὀρισμένας καὶ παραγωγούς ἀκόμη ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς καὶ τοῦτο ὑπὸ τὴν καταφανῆ ἐπήρειαν τῶν πρωτοτύπων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐκδηλώσεων αὐτῆς τῶν ἀναγομένων πρὸ παντὸς εἰς τὴν ὑλικήν, ἰδίως δὲ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν.

Οὕτω ἡ περὶ ἡθικῆς ἀντίληψις ἀκολουθοῦσα τὰς συγχρόνους ἀνάγκας, καλὰς ἢ κακὰς, ὑπέστη βαθυτάτας μεταβολάς, αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ἀπὸ πολλοὺς ὡς ἡ αἰτία τῆς κρίσεως, ἐνῶ δὲν εἶναι παρὰ μία λογικὴ συνέπεια τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ πολιτισμοῦ μας.

Ἄς σημειωθῇ ὅτι αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις δὲν ἀφοροῦν μόνον τὴν Ἑλλάδα ἀλλ' ὁλοκληρὸν τὸν κόσμον εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἐξέλιξις αὐτὴ τῶν ἡθικῶν ἀντιλήψεων εἶναι πολὺ περισσότερον καταφανής, παρ' ὅτι εἶναι εἰς τὸντόπον μας. Διὰ νὰ μὴ ἐκτεινόμεθα εἰς λεπτομερείας, ἅς ἀναφέρωμεν μόνον τὴν παγκόσμιον ἐξέλιξιν τῶν ἀντιλήψεων περὶ τοῦ θαιμοῦ ἢ μὴ τῆς ἐκτρώσεως. Εἶναι γνωστὸν ὅτι μετὰ τὴν τραγικὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν περιήλθον οἱ ἄεργοι εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὸ Συνέδριον τῶν Ἀγγλικανικῶν Ἐπισκόπων ἐπέτρεψεν ἐμμέσως πρὸς διετίαν τὴν δι' ἐκτρώσεως πρόληψιν τῶν γεννήσεων, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν δυσαρέστων συνεπειῶν τοῦ ὑπερπληθισμοῦ. Εἰς παρεμφερῇ συμπεράσματα ἀπέληξαν τόσον τὸ ἐν Βασιγκτόνι Συνέδριον τοῦ πληθισμοῦ, ὅσον καὶ τὸ περυσινὸν ἐν Βιέννῃ, ἐνῶ εἰς τὴν Γερμανίαν ὑπερεντείνεται ἡ προπαγάνδα ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τοῦ τιμωροῦντος τὴν πράξιν αὐτὴν ἄρθρου τοῦ Ποιν. Νόμου.

Τὸ θετικὸν δίκαιον μόνον, φαίνεται μὴ ἐπηρεασθὲν τόσον ἐντόνως ἀπὸ τὴν γενικὴν ἐξέλιξιν, καὶ εὐρισκόμενον ἐν καθυστερήσει πρὸς τὰ σημερινὰ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ πράγματα, ἂν ὅμως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ θετικὸν δίκαιον εἶναι ἡ τελικὴ μορφή, ἡ φόρμα εἰς τὴν ὁποίαν ἐμφανίζεται ἡ ἀποκρυστάλλωσις τῶν κοινωνικῶν σχέσεων καὶ, ἀκόμη, ὅτι ὅπως ἡ φύσις ἔτσι καὶ αὐτὸ ποιεῖ saltu, ἡμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς φυσικὴ ἢ καθυστέρησις αὐτὴ ἀλλὰ καὶ ὡς ἀναπόφευκτος ἢ βαθμιαία ὁλοσχερῆς προσαρμογὴ τοῦ πρὸς τὰς συγχρόνους συνθήκας. Διότι, ἤδη, εἰς πλεῖστα σημεῖα ἡ προσαρμογὴ αὐτὴ ἔχει συντελεσθῇ καὶ τὸ σημερινὸν δίκαιον ἔχει πολὺ κοινωνικώτερον χαρακτῆρα ἀπὸ τὸν περασμένον αἰῶνα, ὅποτε ἐπεκράτει ἀπολύτως ὁ νομικὸς ἀτομισμὸς. Ἄλλο ζήτημα, ἂν καὶ εἰς τὰ σημεῖα αὐτὰ εἰς τὰ ὁποῖα τὸ δίκαιον παρηκολούθησε τὴν ἐποχὴν τοῦ, ἡ ἐρμηνεία τοῦ καὶ ἡ νομο-

λογία τῶν Δικαστηρίων πανταχοῦ σχεδὸν δὲν ἠθέλησε νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν αὐτὴν ὁδὸν καὶ ἤλθεν εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ. Τρανὸν παράδειγμα τῆς συγκρούσεως αὐτῆς εἶναι ὁ ἀγὼν τῶν Ἀμερικανικῶν Δικαστηρίων πρὸς μὴ ἐφαρμογὴν τῆς Κοινωνικῆς νομοθεσίας.

Δὲν εἶναι λοιπὸν δυνατόν νὰ εἰπῇ κανεὶς ὅτι ὁ πολιτισμὸς μας ἔφθασε εἰς τὸ σημεῖον τῆς ὁλοκληρώσεως ποὺ θὰ ἐδικαιολόγει μίαν ἀπότομον κάμψιν.

Ἄλλὰ πῶς θὰ ἐξέλθωμεν τῆς κρίσεως;

Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐρώτημα ἐκφεύγει τῶν ὀρίων τῆς παρατηρήσεως καὶ ἀνάγεται μοιραίως εἰς τὴν σφαῖραν τῶν ὑποθέσεων. Πάντως, ἐδῶ πρέπει νὰ γίνῃ μιὰ διαπίστωσις, ὅτι πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς πιθανῆς ἐξελίξεως καὶ τοῦ τρόπου διευθετήσεως τῆς κρίσεως μικρὰ μόνον διδάγματα ἡμπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ ἡ ἱστορία, ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι συνήθως λέγεται. Δικαιότατα ὁ Paul Valery ἐξηγέρθη, εἰς τὸ τελευταῖον βιβλίον τοῦ, ἐναντίον τῆς κακῆς ὑπηρεσίας τὴν ὁποίαν προσφέρει εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἡ ἱστορία, — τοῦλάχιστον ἡ πρόχειρος ἱστορία, — διότι θέβαια ἡ κατηγορία αὐτὴ δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀληθεύσῃ διὰ τὸν Mathiez ἐξηγοῦσα τὰ ἱστορικὰ γεγονότα μὲ τὰς σημερινὰς ἀντιλήψεις καὶ χωρὶς τὴν λεπτομερῆ ἐξέτασιν τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐδημιουργήθησαν. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, δὲν πρέπει νὰ βασίζομεθα εἰς ἱστορικὰ γεγονότα, ποὺ προσεκλήθησαν ἀπὸ ἄλλα αἰτία καὶ μέσα εἰς ἄλλας συνθήκας, διὰ νὰ προβλέψωμεν μὲ ἀσφάλειαν τὴν ἐξέλιξιν τῶν σημερινῶν πραγμάτων. Διὰ νὰ δοθῇ ὀλίγον, ἀβέβαιον ἄλλως τε, φῶς εἰς αὐτά, ἀπομένουν μόνον τὰ ἄμεσα ἢ καὶ τὰ ἔμμεσα αἰτία ποὺ ὡδήγησαν εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν. Καὶ τὰ αἰτία αὐτὰ εἶναι τόσον πολλὰ καὶ τόσον πολυσύνθετα....

Πάντως ὅμως ἓνα πρᾶγμα φαίνεται πιθανόν. Ὅτι ἡ ἀνθρωπότης δὲν πρόκειται νὰ ξαναγυρίσῃ σταθερῶς εἰς τὰς ἡδὴ γνωστὰς μορφὰς τοῦ πολιτισμοῦ τῆς. Ὁ κεφαλαιοκρατικὸς πολιτισμὸς ἐδημιούργησε συνθήκας ζωῆς ποὺ δὲν ἡμποροῦν νὰ ἐκανοποιηθοῦν μὲ καμμίαν ἀπὸ τὰς προηγουμένας μορφὰς τοῦ ἀτομισμοῦ. Ἡ πολιτικὴ τῶν συνεχῶν ἐπεμβάσεων τοῦ Κράτους εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ εἰς τὴν ἀτομικὴν πρωτοβουλίαν εἶχεν αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν αἰτίαν ἔστω καὶ ἂν ἐπροκάλεσε χειροτέρευσιν τῆς καταστάσεως, κατὰ τὴν γνώμην ἐκείνων ποὺ δὲν ἐξετάζουν ἂν δὲν θὰ ἦτο μεγαλυτέρα ἡ χειροτέρευσις, χωρὶς τὰς ἐπεμβάσεις. Τοῦτο θέβαια δὲν σημαίνει καθόλου ὅτι τὸ κεφαλαιοκρατικὸν σύστημα πρόκειται νὰ ἀντικατασταθῇ ἀσφαλῶς ἀπὸ κανένα ἄλλο. Τοῦναντίον τὸ σύστημα αὐτὸ εἶναι τόσον εὐλύγιστον, ὥστε εἶναι ἄδηλον ποῖας ἐξελίξεως ἡμπορεῖ νὰ ὑποστῇ διὰ νὰ προσαρμοσθῇ ὁμολῶς εἰς τὴν πραγματικότητα, ὅταν αὐτὴ ἐπιβάλλῃ τὴν προσαρμογὴν αὐτὴν. Κανεὶς δὲν ξέρει μήπως ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἴδιον δὲν ἐκπηδήσῃ ἡ νέα κατάστασις ποὺ θὰ εἶναι κατὰ τὴν φράσιν τοῦ ἰταλοῦ Καθηγητοῦ Labriola «ἐκείθεν καὶ τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ» καὶ ποὺ θὰ ἐνσαρκιώνῃ τὸ ἰδανικὸν τῆς αὔριου, τὸ ἰδανικὸν ποὺ δὲν ἐπλάσθη ἀκόμη.....

Με εξαιρετική λαμπρότητα ετελέσθησαν την Κυριακήν 19 παρελθόντος μηνός Ιουνίου τὰ εγκαίνια τοῦ κοινοτικοῦ μεγάρου Ποταμοῦ ὡς γνωστὸν ἀνεγερθέντος δαπάναις τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν. Ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλλου μας, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη ἐπιστολὴ τοῦ κ. Ἀντ. Λεβόννη εἶναι γνωστὰ αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ μεγάρου τούτου καὶ τὰ πρόσωπα τὰ ὅποια ἔσχον τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὴν ὥραίαν αὐτὴν προσπάθειαν.

Ἡ κοινότης Ποταμοῦ πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος ἤρχισε τὰς προετοιμασίας τῆς ἐπὶ τῇ σκοπῇ ὅπως καταστήσῃ μεγαλοπρεπεστέραν τὴν τελετὴν τῆς παραδόσεως, ὅπως ἄλλως τε ἐπεβάλλετο, δεδομένου ὅτι τὸ μεγαλοπρεπὲς μέγαρον τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῆς 19 Ιουνίου οὐσιαστικῶς ἀνήκει εἰς τὴν Κοινότητα Ποταμοῦ ἀποτελεῖ σταθμὸν προόδου διὰ τὴν μικρὰν καὶ ὥραίαν πόλιν καὶ διὰ τὸν ὅποιον οἱ κάτοικοι αὐτῆς καὶ οἱ λοιποὶ Κυθήριοι πρέπει νὰ σεμνυνῶνται εὐγνωμονοῦντες τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν.

Τὸ Σάββατον αἱ προετοιμασίαι παρουσίασαν τὸν Ποταμὸν μὲ ὅψιν πανηγυρικὴν. Τὰ διάφορα καταστήματα καὶ αἱ οἰκίαι ἦσαν σηματοδότηστα. Τὴν Κυριακὴν 19 Ιουνίου καὶ πολὺ πρὸ τῆς ἀνατολῆς ἔτι τοῦ ἡλίου, ἤρχισεν ἡ συγκέντρωσις κόσμου ἐξ ὅλων τῶν χωρίων, τὴν δὲ ἐνάτην πρωϊνὴν ἡ συγκέντρωσις τοῦ κόσμου εἰς τὴν πλῆθειν καὶ τὰς ὁδοὺς τοῦ Ποταμοῦ ὑπῆρξε τὸσον μεγάλη ὥστε ἦτο ἀδύνατος ἡ διάβασις καὶ τῶν πεζῶν ἀκόμη. Μία πραγματικὴ ἀνθρωποθάλασσα εἶχε κατακλύσει τὸν Ποταμὸν. Περί τὴν 10 1/2 π.μ. μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν οἱ ἐπίσημοι προσκεκλημένοι, αἱ ἀρχαὶ τῆς νήσου καὶ οἱ ἡγέται τῶν Κοινοτήτων συνεκεντρώθησαν ἐντὸς τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ μεγάρου, καταλλήλως διακεκομημένης καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς ὁποίας ἦσαν ἀνηρτημέναι αἱ φωτογραφίαι τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τῆς Κοινοτήτος τοῦ αἰετιμῆστου Ἐπισκόπου Κυθήρων Εὐθυμίου Καθαλά, τοῦ κ. Εὐσταθίου Δηλαδέρη καὶ τοῦ κ. Ἡλιάσκου Γεν. Διευθυντοῦ τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ἐνθα ἐγένετο ὁ ἀγιασμός, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Δωροθέου καὶ παρισταμένων μετ' αὐτοῦ δέκα ἐν ὅλῳ ἱερέων τῆς νήσου μας.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀγιασμοῦ πρῶτος ὁμιλήσεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης, ἐξάρας τὴν χειρονομίαν τῆς Τραπεζῆς Ἀ-

θηνῶν καὶ τὰ καλὰ τὰ ὅποια θὰ προκύψουν διὰ τὴν Κοινότητα Ποταμοῦ ἐκ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ μεγάρου καὶ ἐν γένει διὰ τὴν πρόδον ὅλης τῆς νήσου.

Μετὰ τὸν Σεβασμιώτατον ὁμιλήσεν ὁ κ. Δαβιδόπουλος διευθυντὴς τοῦ ἐν Ἀθήναις Κεντρικοῦ Καταστήματος τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Εὐεργετιδῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ὅστις εἶπεν τὰ ἑξῆς:

Σεβασμιώτατε, Κύριε Πρόεδρε, Κυρία καὶ Κύριοι,

Ἦλθον ἐνταῦθα φανταζόμενος ὅτι θὰ παραστῶ εἰς μίαν ἀπλὴν καὶ τοπικὴν τελετὴν, ὡς συνήθως συμβαίνει, καθαγιασμοῦ τοῦ μεγάρου τούτου, ἐν τῇ ὁποίᾳ μέλλουσι νὰ ἐγκατασταθῶσι τὰ Γραφεῖα τοῦ ἰδρυάτου ὅπερ ἀντιπροσωπεύω καὶ τὸ ὁποῖον μέγαρον προώρισται νὰ γίνῃ κτῆμα τῆς πόλεώς σας.

Παρὰ ταῦτα βλέπω ὅτι παρίσταμαι εἰς μίαν πραγματικὴν καὶ σπανίαν πανήγυρυν, τὴν ὁποίαν τόσον λαμπρύνετε διὰ τῆς παρουσίας σας. Ἡ ἐκ τούτου χαρὰ μου εἶναι μεγίστη καὶ πρωτίστη ὑποχρῶσίς μου εἶναι νὰ σὰς εὐχαριστήσω θερμότηα, τόσον ἐγὼ προσωπικῶς ὅσον καὶ ἐκ μέρους τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ὡς ἐκπρόσωπος αὐτῆς καὶ ἰδιαιτέρως ἐκ μέρους τοῦ Γενικοῦ αὐτῆς Διευθυντοῦ κ. Ἰω. Ἡλιάσκου, ὁ ὁποῖος καὶ μ' ἐπεφόρτισε νὰ σὰς ἐκφράσω ὅλην τὴν λύπην του διότι, λόγῳ ἀνυπερβλήτων ἐμποδίων, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ παραστῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν λαμπρὰν ταύτην ἐορτήν.

Κυρία καὶ Κύριοι,

Δὲν φημίζομαι ἐπὶ ὀνητορικῇ δεινότητι καὶ δὲν θ' ἀκούσετε ἐκ στόματός μου λόμπώδεις φράσεις, σχέσιν ἔχουσας μὲ τὸ σημερινὸν χαρμόσυνον γεγονός. Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ σημερινὴ ἑορτή εἶναι τόσον αἰσθητὴ καὶ ὁ χώρος τόσον στενόχωρος, ὥστε νὰ μὴ μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ σὰς ταλαιπωρήσω ποσῶς.

Περιορίζομαι οὖν ἥττον νὰ τονίσω τοῦτο μόνον ὅτι ἡ γειρονομία τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν καὶ ἡ τελετὴ, ὡς ἡ παροῦσα, εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο νὰ συνέλιπον εἰς ἐποχὴν ὀλιγώτερον δυσχερῆ, ἵνα μὴ εἴλω τραγικὴν, ὅχι βέβαια μόνον διὰ τὸν τόπον μας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρον. Θὰ ἐλεθύμουν, λέγω, ἡ ἀνεγέρσις τοῦ μεγάρου τούτου τοῦ λαμπρύνοντος τὴν πόλιν ταύτην καὶ ὁλόκληρον τὴν ἱστορικὴν σας Νήσον, νὰ συνέλιπτε μὲ γεγονότα πλέον εὐφρόσυνα καὶ διὰ τὸν τεματισμὸν τῆς σημερινῆς πρωτοφα-

φανοῦς οἰκονομικῆς δυσπραγίας.

Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἀπέχωμεν πολὺ εἰσέτι ἀπὸ τὸν τεματισμὸν τῆς καταστάσεως ταύτης. Ἀλλ' εἴτε πρόκειται νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ εἰσέτι ἡ τοιαύτη κατάστασις, εἴτε νὰ λάβῃ τροπὴν συντόμως ἐπὶ τὰ βελτίω, περὶ ἐνὸς δυνάμει νὰ διαβεβαιώσω τὸν εὐγενὴ Κυθηραϊκὸν Λαόν, ὅτι τὸ ἱδρυμα ὅπερ ἀντιπροσωπεύω θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐκπληροῦν τὸν προορισμὸν αὐτοῦ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς εὐεργετικῆς του δράσεως.

Δὲν προτίθεμαι Κύριοι οὔτε καὶ μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἐξυμνήσω ἐνταῦθα τὴν δράσιν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν. Τὴν γνωρίζετε κάλλιστα καὶ τὴν παρακολουθήσατε βεβαίως ὄχι μόνον ἐδῶ, ὅπου μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἴρηται ἐγκατεστημένη, ἀλλ' εἰς τὰς τόσας ἄλλας γωνίας τῆς χώρας μας καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀκόμη καὶ ἰδίᾳ, μέχρι ποδίνος, εἰς τὰς πλέον ἀπομακρυσμένας ἀκροπόλεις ἄλλοτε τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ, ὅπου κατέβαλε κάθε προσπάθειαν ὄχι μόνον διὰ τὴν προαγωγὴν ἀπλῶς τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν τόνωσιν καὶ ὑψώσιν αὐτοῦ τούτου τοῦ ἔθνικοῦ φρονήματος.

Ἀδιαφοροῦσα διὰ τὰς συγκοινωνιακὰς ἐνίοτε κατ' αὐτῆς ἐπιθέσεις ὀλίγων καλοθελητῶν τῆς ἀδιαφοροῦσα διὰ τὰς μικρίας παρεμβολομένας εἰς τὴν ἐθνικὴν τῆς δράσιν δυσχερείας, ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν χωρεῖ ἀπτόητος εἰς τὸ εὐεργετικὸν τῆς ἔργον. Στερομένη εἰδικῶν προνομίων, βασίζεται εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ἐκτίμησιν μόνον, μεθ' ἧς περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τόσον ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς χώρας μας ὅσον καὶ ἔξω αὐτῆς, εἰς πᾶσαν γωνίαν ὅπου εὐρίσκονται ἐγκατεστημένοι ξενιτευμένοι ὁμογενεῖς μας.

Ἰδιαιτέρως ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἐκτίμησιν μεθ' ὧν περιβλήθη καὶ περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς Κυθηραϊκοῦ Λαοῦ. Εἰς ἐνδειξιν δ' ἀκοιβῆς καὶ τῶν ἰδικῶν τῆς αἰσθημάτων πρὸς αὐτὸν καὶ σύμφωνον εἰς τὸ πλεον τῶν μετ' αὐτοῦ δεσφῶν τῆς, προσέβη εἰς τὴν ἀνεγέρσιν τοῦ μεγάρου τούτου ὅπερ σὰς παραδίδεται σήμερον ἵνα μαρτυρῇ αἰετοτε περὶ τῶν αἰσθημάτων τῶν τῆς τούτου.

Τὴν νήσον ὑμῶν ὑμνήσαν αἰετοτε οἱ ποιηταὶ εἰς τὴν μοναδικὴν χώραν τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἀγάπης. Ἀτυχῶς δὲν εἶμαι ποιητὴς διὰ νὰ ὑμνήσω καὶ ἐγὼ τὸν τόπον σας καὶ νὰ ξάρω τὰ προτερήματα

τοῦ Κυθηραϊκοῦ Λαοῦ. Περιορίζομαι εἰς καὶ τι ἄλλο. Εὐχομαι ἡ γαλήνη αὐτὴ τὴν ὁποίαν ἔψαλλον οἱ ποιηταὶ νὰ μὴ σᾶς γκαταλείψῃ ποτέ.

Εὐχομαι ὁλοφύγως νὰ βασιλεύῃ ἀείποτε ἐν τῇ νήσῳ σας πλήρης εὐτυχία καὶ πρῶδος.

Περαιῶν μὲ τὰς εὐχὰς ταύτας σᾶς ἀπευθύνω καὶ αὐτὴς τὸν πλέον ἐγκάρδιον καὶ εἰλικρινῆ χαιρετισμόν.

Τὸν λόγον τοῦ κ. Δαβιδοπούλου ἐκάλυψαν ζωηρότατα χειροκροτήματα τῶν παρισταμένων καὶ ζητωκαυχαί.

Εὐθὺς δι' ἀμέσως ἡ χαριτωμένη μικροῦλα Ρόζη Γαβρίλη ἐγγονὴ τοῦ ἐμποροβιομηχάνου κ. Μ. Ι. Μεγαλοοικονόμου, προσέφερεν ἀνθοδέσμην ἐκ μέρους τῆς Κοινότητος Ποταμοῦ εἰς τὸν κ. Δαβιδόπουλον. πρὸς τὸν ὁποῖον συγχρόνως εἶπεν : «**Ἡ Κοινότης Ποταμοῦ, εὐγνωμονοῦσα τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν ἐν τῷ προσώπῳ Σας προσφέρει δι' ἐμοῦ τὴν ἀνθοδέσμην ταύτην.**» Ὁ κ. Δαβιδόπουλος λαβὼν τὴν ἀνθοδέσμην ἐθώπευσε τὴν μικρὰν τῆς ὁποίας ἡσπάζθη τὴν χεῖρα καὶ ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς : «**Καὶ ἐγὼ χαριτωμένη μικροῦλα ἐν τῷ προσώπῳ σου εὐχαριστῶ ὅλην τὴν Κοινότητά καὶ ὁλοὺς τοὺς Κυθηρίους.**»

Μετὰ ταῦτα ὠμίλησεν ἐκ μέρους τῆς Κοινότητος Ποταμοῦ ὁ Πρόεδρος αὐτῆς κ. Βρ. Πανάρετος εἰπὼν τὰ ἑξῆς :
Σεβασμιώτατε Κυρίαὶ καὶ Κύριοι,

Ὡς Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ποταμοῦ Σας εὐχαριστῶ θερμῶς, διότι μὲ τὴν παρουσίαν Σας ἐτιμήσατε καὶ ἐλαμπύνατε τὴν σημερινὴν μας ἑορτήν. Τὴν ἑορτὴν τῶν ἐγκαίνιων τοῦ νέου καὶ μεγαλοπρεποῦς τούτου Κοινοτικοῦ, τὸ ὁποῖον ἐν βραχεῖ χρόνῳ ἡ Πανελλήνιος γνωστὴ εὐεργετικὴ δρᾶσις τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ἀνήγειρε. Δράσιν τὴν ὁποίαν, ἡ παρουσία ὑμῶν κατὰ τὴν σημερινὴν ἑορτὴν περιτρῶνως ἐπιμαρτυρεῖ.

Ὁ Ποταμὸς καὶ λόγῳ θέσεως καὶ λόγῳ παραδόσεων ἐπωτοστατήσῃ πάντοτε καὶ πρέπει νὰ πρωτοστατῇ εἰς πᾶσαν ἐν τῇ Νήσῳ, ἐκπολιτιστικὴν κίνησιν.

Τοῦ καθήκοντος τούτου εἶχε καὶ ἔχει τελείαν ἐπίγνωσιν. Δυστυχῶς ἐν τῇ ἐπιτελείᾳ τοῦ καθήκοντος τούτου, ὑστέρησε πολλάκις εἰς τὸ παρελθόν, οὐχὶ βεβαίως, ἐξ ἀδιαφορίας, ἀλλ' ἐλλείπει τῶν ἀπαιτούμενων οἰκονομικῶν μέσων. Πολλὰ του προβλήματα ἔμειναν ἄλυτα ἔνεκα τοῦ λόγου τούτου π. χ. καθαριότητος, φωτισμοῦ, ὑδρεύσεως, ὁδῶν κλπ. Ἀλλ' ἂν κατὰ τὸ παρελθόν εἶχε νὰ παλαίσῃ κατὰ τόσων ἐμποδίων, ἂν ἐκληροδότησε εἰς τὸ μέλλον τόσα προβλήματα, ὅμως μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν, τοῦ πρὸ ἡμῶν νέου Κοινοτικοῦ Μεγάρου, νέαι διανοίγονται ὁρίζοντες ἀπὸ πάσης ἀπόψεως δι' ἐν καλλίτερον μέλλον.

Διὰ τοῦ μεγάρου αὐτοῦ καλλωπισθεῖς ὁ Ποταμὸς ἀρχίζει νὰ προσλαμβάνῃ ὅψιν συγχρόνου πόλεως.

Δι' αὐτοῦ δημιουργοῦνται ἀπὸ σήμερον

πόροι θετικοὶ διὰ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατόν νὰ θεραπευθῶσι πλείστα ὅσα ἀπαραίτητοι ἀνάγκαι.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ Μέγαρον τοῦτο, ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιον τῆς μελλούσης προόδου τοῦ Ποταμοῦ,

ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ χαριετίζοντες τὸ νέον τοῦτο Κοινοτικὸν κατὰστημα, τὸ θεωροῦμεν ὅχι ἀπλῶς πρῶδον τοῦ Ποταμοῦ, ἀλλὰ γενικώτερον πρῶδον, ὁλοκλήρου τῆς Νήσου.

Ἡ σημασία του ἐπομένως μὴ περιοριζομένη ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ Ποταμοῦ, ἀντανακλᾷ εἰς ὅλην τὴν Νήσον, καὶ καθιστᾷ αὐτὸ γενικῶς ἔργον Παγκυθηραϊκοῦ ἐνδιαφέροντος.

Κατὰ τὴν εὐτυχὴ ὅμως ταύτην στιγμήν, καθ' ἣν τελοῦμεν τὰ ἐγκαίνια τοῦ μεγάρου τούτου ἔργου, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κοινότητος Ποταμοῦ, εὐτυχήσας νὰ ἐγκαίνιασω τοῦτο, στρέφω τὸν νοῦν μου πρὸς πάντας τοὺς συντελέσαντας ὁπωσδήποτε εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐπιβλητικοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς αὐτοῦ κτιρίου, διὰ νὰ ἐκφράσω πρὸς αὐτοὺς, τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς εὐχαριστίας τῆς Κοινότητος, ἥτοι :

1) Πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀξιότιμον Γεν. Διευθυντὴν τῆς κ. Ἰωάννην Ἡλιάσκον, οἵτινες μὲ τὴν διακρίνουσαν τὸ μέγα αὐτὸ Τραπεζιτικὸν Ἰδρυμα εὐεργετικὴν δρᾶσιν, ἐνέκριναν πᾶν προθύμως καὶ διέθεσαν τὴν διὰ τὸ μέγαρον τοῦτο ἀπαιτηθεῖσαν δαπάνην. Διὰ τοῦ Μεγάρου τούτου ἡ Τράπεζα κατέστησε ἀκλόνητον τὴν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν τοῦ Κυθηραϊκοῦ λαοῦ, συνεδέθη πλέον ἀρρήκτως μετ' αὐτοῦ καὶ θὰ ἀποτελῇ πάντοτε τηλαυγὴ φάρον, ὅστις θὰ τὸν ὁδηγῇ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν οἰκονομικῶν αὐτοῦ συμφερόντων, ὡς ἐλάχιστον δὲ δείγμα τῆς εὐγνωμοσύνης μας πρὸς τὸ μέγα τοῦτο Τραπεζιτικὸν Ἰδρυμα, τὸ παρ' ἐμοὶ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ ὀνομάσῃ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 84 πράξεως αὐτοῦ, μίαν τῶν ὁδῶν του μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Τραπεζῆς κ. Ἰωάννου Ἡλιάσκου καὶ νὰ ἀναρτήσῃ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου παρὰ τὰς εἰκόνας τῶν Μεγάλων εὐεργετῶν τῆς Κοινότητος.

2) Πρὸς τὸν ἐκλεκτὸν συμπολίτην κ. Ἀντ. Λεβούνην τέως Διευθυντὴν τοῦ Γεν. Λογιστηρίου, ἐργασθέντα παρὰ τῇ Τραπεζῇ, πρὸς υἱοθέτησιν τῆς προτάσεως τῆς Κοινότητος.

3) Πρὸς τὸν ρέκτην τέως Διευθυντὴν τοῦ ἐνταῦθα Ὑπ. τοῦ τῆς Τραπεζῆς κ. Νικ. Χαρσιᾶδην ἐνισχύσαντα καὶ ὑποστηρίξαντα τὰς Κοινοτικὰς προτάσεις. Καὶ

4) Πρὸς πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε συντελέσαντας, διὰ τὴν ἀρτίαν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου μηχανικοὺς, ἐργολάβους, ἐπόπτας, ἐργάτας κλπ.

Χωρὶς νὰ παραλήψω βέβαια ὅτι ὁ κυριώτερος συντελεστής τοῦ ἔργου εἶναι ὁ Κυθηραϊκὸς λαός, ὅστις περιέβαλλε μὲ ἐμπιστοσύνην τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν. Τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτὴν ἔχω τὴν ὑπο-

χρέωσιν ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης νὰ τὸνίσω ὅτι ὁ Κυθηραϊκὸς λαὸς ὀφείλει ὀχι μόνον νὰ διατηρήσῃ ἀσάλευτον ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνυσχίσῃ ἔτι μᾶλλον κατόπιν τῆς ἡγεμονικῆς δωρεᾶς τρόπον τινὰ τοῦ Κοινοτικοῦ Μεγάρου τοῦ ὁποίου τὰ ἐγκαίνια τελοῦμεν σήμερον.

Εὐχόμενος δὲ ὅπως ἡ μὲν Κοινότης χρησιμοποίησιν καταλλήλως τὸ μέγα τοῦτο οἰκονομικὸν καὶ ἠθικὸν κεφάλαιον διὰ τὴν προόδον τῆς, ἡ δὲ Τράπεζα ἐξακολουθήσῃ τὴν εὐδόκιμον σταδιοδρομίαν τῆς καὶ τὴν εὐεργετικὴν τῆς δρᾶσιν παρακαλῶ ὅπως ἀναφωνήσετε μετ' ἐμοῦ

Ζήτω ἡ Κοινότης Ποταμοῦ.

Ζήτω ἡ Τράπεζα τῶν Ἀθηνῶν.

Μετὰ τὸν κ. Βρ. Πανάρετον ὠμίλησεν ὁ κ. Ἀντ. Λεβούνης, εἰς τὸν ὁποῖον ὡς γνωστὸν ὀφείλεται ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ μεγάρου, ὅστις ἐξήρε τὴν χειρονομίαν τῆς Τραπεζῆς.

Μετὰ τὸν κ. Λεβούνην ὠμίλησεν ὁ κ. Μιχ. Ι. Μεγαλοοικονόμος, τέως δήμαρχος Ποταμοῦ ὁ ὁποῖος εἶπεν τὰ ἑξῆς :

Σεβασμιώτατε Κυρίαὶ καὶ Κύριοι

Ἐγκαίνιαζουσα σήμερον ἡ Κοινότης Ποταμοῦ τὸ ἀνάκτορον αὐτῆς, ὀφειλόμενον εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν καὶ τὴν γενναιοδωρίαν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, τῆς μεγίστης εὐεργέτιδος τῆς Κοινότητός μας, ἥς τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐν τῷ δαπάναις αὐτῆς ἀνεγερθέντι Κοινοτικῷ μεγάρῳ ἐγκαταστάσεως τῶν γραφείων συναλλαγῶν αὐτῆς συνεορτάζομεν, ἃς ἐπιτραπῇ καὶ εἰς ἐμὲ ὡς ἐκπρόσωπον τῶν ἐργαζομένων τάξεων, τὸν ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἐργαζομένων προερχόμενον ἵνα ἀφ' ἐνὸς εὐχαριστήσω τὸν Θεὸν διὰ τὴν καλὴν τύχην τῆς Κοινότητός μας ἀφ' ἐτέρου δὲ ἐκδηλώσωμεν διὰ τοῦ παρισταμένου ἀντιπροσώπου τῆς κ. Δαβιδοπούλου τὴν εὐγνωμοσύνην ὅλων μας πρὸς τὴν εὐεργέτιδα Τράπεζαν Ἀθηνῶν εἰς τὸν Γεν. Διευθυντὴν αὐτῆς κ. Ἡλιάσκον ὅχι μόνον διὰ λόγον ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς πρὸς αὐτὴν ἐμπιστοσύνης μας, συγχαρῶμεν δὲ αὐτὴν διότι, ἐκτιμῶσα τὴν ἐμπιστοσύνην ταύτην, ἀνήγειρεν τόσον μεγαλοπρεπὴ γραφεῖα ἐνταῦθα, ἐν τῷ κέντρῳ τούτῳ τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς ἀπάσης τῆς ἀγαπητῆς πατρίδος μας νήσου τῶν Κυθηρῶν. Εἵμεθα εὐτυχεῖς κύριοι διότι εἰς τὴν πατρίδα μας ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ ἐξυπηρετῆται καὶ ἐνισχύεται ἀπὸ τοὺς δύο κολοσσούς Τραπεζιτικοὺς ὁργανισμούς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν πρὸς οὓς οἱ ἀπανταχοῦ συμπατριῶται μας ἐν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ ἐργαζόμενοι δύνανται μετ' ἀπολύτου ἀσφαλείας νὰ ἐμπιστεύονται τὰ συμφέροντα αὐτῶν.

Τὸ πέρας τοῦ λόγου τοῦ κ. Μεγαλοοικονόμου ἐκάλυψαν χειροκροτήματα τῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν σεμνὴν τελετὴν, ὁ δὲ κ. Μεγαλοοικονόμος ἠὲ χαρίστησε κατασυγκινημένος τούτους.

Τελευταῖος ὠμίλησεν ἐκ μέρους τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Κυθηρῶν Ἀθηνῶν ὁ κ. Κ. Λουράντος, ὅστις ἐχα-

ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΤΗΛΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΝ ΠΟΛΕΜΩ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΕΝ ΜΥΡΤΑΤΙΟΙΣ

ρακτήρισε το επιτελεσθέν έργον ως βήμα πρόδου της Κοινότητος κλπ.
'Η Κυθηραϊκή 'Αδελφότης Πειραιώς 'Αθηνών μη δυνήθεσα ν' αποστείλῃ ἀντιπροσώπους της, καίτοι προσεκλήθη, παρά της Κοινότητος απέστειλε το έξής τηλεγράφημα:

Βρεττόν Πανάρετον

«Κυθηραϊκή 'Αδελφότης ευχαριστοῦσα πρόσκλησιν εύχεται πρόοδον καί ευημερίαν υμετέραν Κοινότητα καί δόξα κληρον νήσον».

Κυθηραϊκή 'Αδελφότης

Πειραιώς 'Αθηνών

Μετά το πέρας των λόγων προσεφέρθησαν υπό της Κοινότητος αναψυκτικά εἰς τοὺς προσκεκλημένους καί τὸ πλῆθος τὸ συγκεντρωμένον ἔξω τοῦ μεγάρου.

Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας καὶ ἔφ' ἑξῆς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπετρέπετο ἡ εἰσόδος εἰς τὸ κοινόν, ὑπερ καθ' ἑμάδας, συνωθούμενον ἐπὶ τῆς πρό τῆς εἰσόδου τοῦ μεγάρου μαρμαρίνης κλίμακας, ἐπεσκέπτετο τοῦτο καὶ ἐθαύμαζε τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτοῦ.

Τὸ ἑσπέρας ὁ Ποταμὸς ἐφωταγωγήθη πλουσίως, δίδων διὰ τῶν ηλεκτρικῶν τῶν τὴν ἐντύπωσιν μεγαλοπύλωσης.

Περὶ τὴν 8 1/2 μ. μ. ἤρχισαν νὰ προσέρχωνται οἱ προσκεκλημένοι καὶ πάλιν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Κοινωτικού Μεγάρου καὶ παρεκάλησαν εἰς τὸ πρὸς τιμὴν των παρατεθέν ὑπὸ της κοινότητος πλουσιώτατον γεῦμα. Παρεκάλησαν δὲ οἱ ἑξῆς:

Οἱ κ. κ. Δαδιδόπουλος, Ἀντ. Λεβούνης, Χ. Λαδόπουλος, διευθυντὴς τοῦ ἐν Ποταμῷ ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς 'Αθηνῶν, μετὰ τῆς συζύγου του, Δ. Φωτιάδης λογιστῆς Τραπεζῆς 'Αθηνῶν, ὁ ἐφημέριος τοῦ ναοῦ 'Ιλαριώτισσης Αἰδ. Κυριάκος Χλαμπέας, Δεσποινὴς 'Αθανασία Τριφύλλη ὑπάλληλος Τραπεζῆς 'Αθηνῶν, κ. Ἀντώνιος Στάλης διευθυντὴς τοῦ ἐν Χώρα ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς 'Αθηνῶν μετὰ τῆς συζύγου του, οἱ βουλευταὶ κ. κ. Δ. Μαρσέλος Πειραιῶς καὶ Παν. Τσιτσῆλιας Κυθήρων, ὁ κ. Μιχ. Ι. Μεγαλοικονόμος βιομήχανος μετὰ τῆς συζύγου του, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ποταμοῦ κ. Βρεττὸς Πανάρετος μετὰ τῆς συζύγου του, τὸ Κοινωτικὸν Συμβούλιον Ποταμοῦ ἀποτελούμενον ἐκ τῶν κ. κ. Πολ. Φραντζεσκάκη ἀντιπροέδρου καὶ τῶν συμβούλων Μ. Ε. Μεγαλοικονόμου, Χ. Μιχαλάκη, Ἀναργ. Φωτεινοῦ καὶ Στέλιου Μεγαλοικονόμου, οἱ κ. κ. Ι. Ἀνδρόνικος, Κ. Τσαμπηράς, Σαρ. Δικιόπουλος, Κ. Λουράντος, κ. κ. Καρταϊδάνης καὶ Χ. Ἀγάλης μηχανικοὶ Τραπεζῆς 'Αθηνῶν, ὁ κ. Ι. Τσάκωνας ἐργολάβος τοῦ κτιρίου, μετὰ τῆς συζύγου του. Κατὰ τὸν δειπνον ἡγήθησαν πολλὰ προτάσεις.

Διὰ νὰ μὴ σημειώσωμεν παράλειψιν ἀναφέρομεν ὅτι τὰ προσφερθέντα κατὰ τὸ γεῦμα φαγητὰ ἦσαν ἀφθονώτατα, ἡ δὲ παρασκευὴ των ἀρίστη ὀφειλομένη εἰς τὴν ἀφθαστον μαγειρικὴν τέχνην τοῦ κ. Π. Σουρῆ ἀφιλοκερδῶς προσφερθέντος νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν κοινότητα διὰ τῆς τέχνης του.

Σερνή καὶ ἐπιβλητικώτατη τελετὴ ἐγένετο κατὰ τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν 20 Ἰουνίου εἰς τὸ χωρίον Μητάτα. Οἱ κάτοικοι τοῦ ὁραίου χωρίου ἀποδίδοντες τὸν ὀφειλόμενον φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ὑπὲρ πίστεως καὶ πατριδος πεσόντας κατὰ τοὺς τελευταίους πολέμους ἤρωας συγχωροῦν των ἀνίγειραν εἰς μνήμην αὐτῶν ἀναθηματικὴν στήλην τῆς ὁποίας ἐγένοντο τ' ἀποκαλυπτήρια κατὰ τὴν ὥς ἂν ἡμέραν.

Ἡ πρωτοβουλία ἀνίκει εἰς τὸν ὑπερπατριωτὴν συμπολίτην κ. Γεωργιον Σκλάβον ἢ Τζωρτζὸν διαπάναις τοῦ ὁποίου κατεσκευάσθη ἡ στήλη ἐκ Πεντελῆσιον μαρμάρου. Ἡ στήλη ἐστήθη εἰς τὸν χώρον ἐνθα ὑπῆρχεν ἡ παλαιὰ ἐκκλησία τῆς Ἀγίας Τριάδος κρημινισθεῖσα κατὰ τὸν σεισμόν τοῦ 1903 καὶ ἦδη ἡ πλατεία Γεωργίου Σκλάβου ὀνομασθεῖσα οὕτω πρὸς τιμὴν τοῦ Μεγάλου ἐνεργέτου τῆς κοινότητος δυνάμει ἀποφάσεως αὐτῆς. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς στήλης ὑπάρχει ὕδρια καὶ ἐπὶ τῆς προσθίας πλευρᾶς στέφανος ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶναι χαραγμένα χρυσοῖς γράμμασι τὰ ἑξῆς.

Ἀξιωματικοί. Κοσμάς Δ. Πρινέας ὑπολοχαγός, Παν. Μ. Πρωτοφάλης ἀνθυπολοχαγός, Δ. Π. Καστρίσιος Α. Π. Πρινέας, Μ. Δ. Πρωτοφάλης Ι. Γ. Πρωτοφάλης Σ. Δ. Πρωτοφάλης καὶ Π. Δ. Πρινέας ὀπλίται. Ἐλέσαν μαζόμενοι ὑπὲρ πατρίδος τὸ 1912—1922. Λαλιάνας Γ. Σκλάβον ἢ Τζωρτζοῦ 20 Ἰουνίου 1932.

Τὴν πρωΐαν τῆς 20 Ἰουνίου ἐφάλη εἰς τὸν ναὸν τῆς Παναγίας ἀρχιερατικὴ λειτουργία κατὰ τὴν ὁποίαν ὁμίλησεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Λωρόθεος ἔξαρὰς τὴν ἀνδρείαν των πεσόντων ἡρώων καὶ τὴν χειρονομίαν τοῦ σθέντος τὴν πρωτοβουλίαν τῆς κατασκευῆς τῆς Στήλης, ἀρχόμενος τοῦ λό-

γον τοῦ διὰ τοῦ ρητοῦ «ἡδὲ τὸ θνήσκειν ὑπὲρ πατρίδος». Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν μετέβησαν πάντες οἱ ἐκκλησιαζόμενοι προπορευόμενοι τοῦ Σεβασμιωτάτου μετὰ των ἱερέων, εἰς τὸ μέρος ἐνθα εἴχε στήλῃ ἡ στήλη, ἡ ὁποία ἦτο κεκαλυμμένη διὰ τῆς κρυολέου. Ἀφρὸ ἐφάλη ἐπιμνημόσυνος δέησις ὁ Μητροπολίτης ἔστος τὸν συγχωροῦντα τὴν σημαίαν σπάγγον καὶ ἀπεκάλυψε τὴν στήλην.

Πρῶτος ὁμίλησεν ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Μητατίων κ. Φρόδος προσφωνήσας τοὺς νεκροὺς καὶ ἐκφράσας τὰς εὐχαριστίας τῆς Κοινότητος πρὸς τὸν κ. Σκλάβον.

Ὁμιλῶν ἐπίσης ἐκ μέρους των ἐν Πειραιεὶ Μητατίων εἶπε τὰ ἑξῆς καταθέτων στέφανον ἐκ δάφνης:

Οἱ χωριανοὶ ὅας ποὺ μένουσιν ὅσον Πειραιᾶ ἐπειδὴ δὲν μποροῦν νὰ βροῦνται ὅπως, ἐπιθυμοῦν, δήμερον εἶδὼ διὰ νὰ γονατίσουν καὶ αὐτοὶ εὐλαβῶς μπροστά ὅτὼ εἰς αἰώνιον ἀνάμνησιν ὅας στήθην μνηστῖον τοῦτο, καταθέτουν δι' ἐμοῦ τὸν ἀμάραντον ἐκ δάφνης στέφανον αὐτὸν ὡς ἐλάχιστον δῶγμα τῆς εὐγνωμοσύνης των διὰ τὴν θυσίαν ὅας εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος.

Αἰώνια ὅας ἡ μνήμη ὧ ἐνδοξοὶ καὶ εὐγενεῖς ψυχαί!!!

Μετὰ τοῦτον ὁμίλησεν κατὰ σειράν οἱ βουλευταὶ κ. κ. Π. Τσιτσῆλιας καὶ Δ. Μαρσέλος, εἰς τὸ τέλος δὲ ἀπήγγειλε θαυμάσιον ποίημα ὁ ἐκ Βιαραδίκων συνταξιούχος κ. Κοντολέων ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κοινότητος Βιαραδίκων καὶ ἔγραψε μὲ ἀνιὴ τὸ ἥρωον.

Στεφάνους κατέθεσαν ἡ Κοινότης Ποταμοῦ διὰ τοῦ κ. Βρ. Παναρέτου, ἡ Κοινότης Μυλοποτάμου διὰ τοῦ κ. Γ. Κοντοῦ κλάδον δάφνης, ἡ Κοινότης Βιαραδίκων κλάδον δάφνης διὰ τοῦ κ. Κοντολέοντος καὶ πλείστοι ἰδιῶται.

ΚΥΘΗΡΙΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

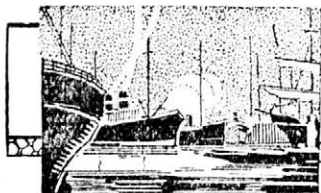
ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΝ ΔΙΑΣΚΕΨΙΝ

Ἀπὸ τῆς 11 μέχρι τῆς 13 Ἰουνίου δυνάμει εἰς Βελιγράδιον ἡ πρῶτη συνένοδος τῆς ἐπὶ τῆς Δευτέρας Βαλκανικῆς Διασκέψεως ὁριθεύουσας Μονίμου Νομικῆς Ἀντιπροσωπείας πρὸς παραστάσιν τῆς Προεδρευτικῆς Ἐποποιήσεως τοῦ δικαίου των Βαλκανικῶν Κρατῶν. Εἰς τὴν σύνοδον ταύτην ἀντιπροσώπευσαν τὴν Ἑλλάδα ὁ ἀντιπολίτης κ. Γρ. Καδιμάτης ἐφηγητῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μόνιμον μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὁ κ. Δ. Καδότσης, πρῶτον καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

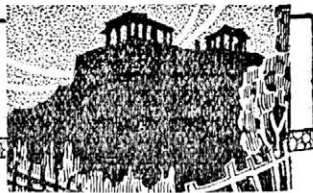
Ὁ κ. Καδιμάτης, ὅστις εἶναι ὁ πρῶτος εἰδηγητῆς καὶ δημιουργὸς τῆς κινήσεως διὰ τὴν ἐνοποιήσιν τοῦ βαλκανικοῦ δικαίου ὁμιλῶν ἐπανειλημμένως, προεκάλεσε δὲ ἀλλθὴ ἐνθουσιασμόν διὰ τῆς ἀγορευτικῆς του κατὰ τὴν δημοσίαν ἀνεδρίασιν τῆς ἐπιτροπῆς, τὴν γενομένην τὴν 12 Ἰουνίου ὁρίσθη δὲ εἰδηγητὴς διὰ τὸ θέμα τῆς ἐνοποιήσεως τοῦ δικαίου των δυναλλαγματικῶν καὶ ἐπιταγῶν διὰ τὴν προεχθὴ σύνοδον τῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις θὰ συνέλθῃ εἰς Βουκουρεῖστον τὸν προεχθὴ Ὀκτώβριον.

τὸν διπλὸν Κυθηραϊκὸν ὁ κ. Ἀντ. Λεβούνης ἀκολουθούτων των μελῶν τοῦ Κοινωτικού Συμβουλίου. Οἱ χοροὶ ἐχορεύθησαν ὅλοι μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν καὶ τὸ γλέντι ὑπῆρχε ζωηρὸν μέχρι τῆς ὅγης πρωΐνης τῆς ἐπομένης Δευτέρας μέχρι τῆς ὁποίας διήρκεσεν ὁ χορὸς. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἐπιτυχία τοῦ χοροῦ ὀφείλεται καὶ εἰς τὴν τέχνην καὶ εἰς τὴν χάριν τοῦ βολίστα κ. Εὐαγγέλου Καβιέρη τοῦ ὁποίου τὸ σπάνιον ταλέντο ἐξετρέλλανε κυριολεκτικῶς τοὺς χορευτὰς καὶ τοὺς λοιποὺς παρευρεθέντας. Ἡ ὠραιότητα μαντινάδων τοῦ ἐσκόρπιζαν τὴν εὐθυμίαν ἀποσπῶσαι τὰ χειροκροτήματα τοῦ πλῆθους. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χοροῦ ἐκ μέρους τῆς Κοινότητος προσεφέρθησαν πλουσιώτατοι μεζέδες, ὁ δὲ ρητινίτης ἔρρευσεν ἀφθονος.

Διὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ μεγάρου ὑπεδείχθη παρὰ τοῦ Κοινωτικοῦ συμβουλίου πραγματογνώμων ὁ βιομήχανος κ. Μιχ. Ι. Μεγαλοικονόμος ὅστις καὶ ὑπέγραψε τὸ σχετικὸν πρωτόκολλον.

ΟΙ ΚΥΘΗΡΙΑΙΟΙ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

Τὴν Κυριακὴν 12 παρελθόντος μηνὸς Ἰουνίου καὶ περὶ ὥραν 11 π. μ. ἐγένετο εἰς τὸ Ζάππειον ἡ τελετὴ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῆς προτομῆς τοῦ ἀειμνήστου ποιητοῦ Γεωργίου Σουρῆ, τὴν ὁποίαν ἐφιλοτέχνησεν ὁ κ. Γ. Δημητριάδης Ἀθηναῖος κατὰ παραγγελίαν τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσῶ» τοῦ σχόντος τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἀνεγέρσεως. Ἀριστερὰ τῷ εἰσερχομένῳ εἰς τὸν κῆπον τοῦ Ζαπλείου ὁδοῦται ἡ προτομὴ τοῦ ποιητοῦ ἐπὶ βάσεως ἐξ ὑπομέλανος μαρμάρου ἐφ' οὗ ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: «Γ. ΣΟΥΡΗΣ 1858—1919» καὶ κάτωθι: «Ὁ φιλολογικὸς Σύλλογος «Παρνασσὸς» εἰς μνήμην τοῦ ποιητοῦ ἔστησεν».

Εἰς τὴν ὁραίαν τελετὴν παρόντες ὁ στρατηγὸς κ. Ταρσούλης, ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Πετρίδης ἐκπροσωπῶν τὴν Κυβέρνησιν, ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Ἀργυρόπουλος, ὁ δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Μερκούρης, πολλοὶ Βουλευταῖ, Γερουσιασταὶ καὶ Ἀκαδημαῖκοι, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ «Παρνασσῶ», ὁ Πρόεδρος τῆς Ζαπλείου Ἐπιτροπῆς κ. Κυριακός, τὸ προεδρεῖον τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος Πειραιῶς-Ἀθηνῶν, τὸ προεδρεῖον τοῦ Φιλελευθίνου Συλλόγου Κυθηρίων Ἀθηνῶν, ἡ χήρα τοῦ Σουρῆ μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τῶν θυγατέρων τῆς καὶ πλῆθος ἐκλεκτοῦ κόσμου.

Ἐκ τῶν παρισταμένων πρῶτος ὁμίλησεν ὁ πρόεδρος τῆς Ζαπλείου ἐπιτροπῆς κ. Κυριακός, εἰπὼν ὅτι εἶναι εὐφρόσυνον γεγονός ὅτι ὁ «Παρνασσὸς» ἀποτίων φόρον τιμῆς πρὸς τοὺς ποιητὰς τῆς πατρίδος ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἀνεγέρσεως τῶν προτομῶν αὐτῶν καὶ δὴ ἐν τῷ ὥραίῳ τούτῳ χώρῳ τὸν ὁποῖον προώρισαν διὰ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν οἱ ἀείμνηστοι ἐθνικοὶ εὐεργεταὶ Εὐάγγελος καὶ Κωνσταντῖνος Ζάππας καὶ οὕτω μετὰ τὴν προτομὴν τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου στηθεῖσαν παρὰ τὸ ἄντρον τῶν Νυμφῶν, τὸ ὁποῖον ὕμνησεν ὁ ποιητὴς, πρόκειται σήμερον ἡ ἀποκάλυψις τῆς προτομῆς τοῦ Γεωργίου Σουρῆ τοῦ δημοφιλεστέρου τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ μοναδικοῦ ἴσως δημοσιογράφου-ποιητοῦ, εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θεῖαν, εὐχαρίστως παραχωρηθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς Ὀλυμπίων καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς δάφνης ταύτης, συμβολιζούσης τὸ ἔνδοξον ἔργον τοῦ ποιητοῦ.

Συνεχίζων ἐξέφρασε τὴν ἱκανοποίησιν

καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς ἐπιτροπῆς ὅτι ἡ προτομὴ τοῦ Γεωργίου Σουρῆ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀριστοτεχνικῶς ἀποδίδονται οἱ χαρακτῆρες καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ ποιητοῦ, εἶναι ἔργον τοῦ καλλιτεχνικοῦ αὐτῆς συμβούλου κ. Γεωργίου Δημητριάδου τοῦ Ἀθηναίου, τοῦ ὁποῖου τὸ τίλαντον ἔτυχεν ἐπ' ἐσχάτων καὶ διεθνῶς ἀναγνωρίσεως δι' ἐνὸς ἐκ τῶν τελευταίων αὐτοῦ ἔργων, παριστῶντος τὴν κεφαλὴν τοῦ Χριστοῦ.

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ

Εὐθὺς μετὰ τὸν λόγον τοῦ κ. Κυριακοῦ καὶ ἐνῶ ἡ φιλαρμονικὴ τοῦ δήμου ἀνέκρουε τὸν ἐθνικὸν ὕμνον, ὁ στρατηγὸς κ. Ταρσούλης ἀπεκάλυψε τὴν προτομὴν. Εὐθὺς κατόπιν ἔλαβε τὸν λόγον ὁ κ. Καραβίας, ὅστις ἐκ μέρους τοῦ «Παρνασσῶ» ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας.

Ὁ κ. Καραβίας ἐν ἀρχῇ ἀναφέρων τὰ τῆς ἀνεγέρσεως τῆς προτομῆς τοῦ Σουρῆ λέγει ὅτι ἡ ἀνέγερσις αὕτη εἶναι ἡ συνέχεια μᾶς προσπάθειας τοῦ καλλιτεχνικοῦ τμήματος τοῦ «Παρνασσῶ», τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκει νὰ ἀνεγείρῃ προτομὰς εἰς ὅλους τοὺς ποιητὰς ἵνα οὕτω καὶ τὴν μνήμην αὐτῶν ἀποθανάτισῃ καὶ εἰς τὴν πόλιν δώσῃ μίαν διακόσμειν. Οὕτω μετὰ τὴν προτομὴν τοῦ Παράσχου, σήμερον γίνονται τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς τοῦ Σουρῆ ἐνὸς τῶν καλλιτέρων μας ποιητῶν, ὁ ὁποῖος εἰς τόσῃ στενὴν σχέσιν ἦλθε μετὰ τῆς φυλῆς ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους μας. Συνεχίζων ὁ ρήτωρ ἀνέφερε τὰ τοῦ βίου τοῦ ποιητοῦ ἀναφάρας ὅτι ἐπεχείρησε νὰ ἀναδειχθῇ διδάσκαλος τῶν γραμμάτων, ἀλλ' ἀπέτυχεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προτιμήσας νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ποίησιν. Οὕτω τὴν 2αν Ἀπριλίου τοῦ 1883 ἐξέδωσε τὸν «Ρωμῆον» τὸν ὁποῖον ἐξηκολούθη νὰ ἐκδίδῃ ἀνελλιπῶς ἐπὶ 30 ἔτη μέχρι τῆς 26ης Αὐγούστου τοῦ 1919 ὅτε ἐπῆλθεν ὁ θάνατός του. Διὰ τῆς ἐφημερίδος του, τὴν ὁποίαν μὲ πραγματικὴν ἀγωνίαν ἀνέμενον κάθε Σάββατον οἱ Ἀθηναῖοι, ἔθιγεν ὅλα τὰ γεγονότα τῆς ἐβδομάδος ἐκθέτων τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τοῦ Ἑλλήνος μὲ ὅλα τὰ προτερήματα καὶ ἐλαττώματά της. Ὁ «Ρωμῆος», ἀναφέρει, ἦτο ὁ καθρέπτης τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς διεκρίνετο δὲ πάντοτε εἰς τοὺς στίχους καὶ ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς του. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Σουρῆς ἦτο κάποτε αὐστηρὸς. Ἀλλὰ τὸ μαστιγίόν του ἐχρησιμοποιοῦ διὰ νὰ ψέγῃ

τὰς κακίας. Ἀκακος κατὰ βάθος ὁ Σουρῆς δὲν ἀπέκτησε ποτὲ ἐχθρούς.

Ὁ Σουρῆς, ἐσυνέχισεν ὁ κ. Καραβίας, δὲν ἦτο μόνον σατυρικός ποιητὴς ἀλλὰ καὶ φιλόσοφος καὶ ἡ φιλοσοφία του ἐφάνη εἰς τοὺς ὡραίους διαλόγους τοῦ φασονλή. Ἦτο δὲ ἀκόμη καὶ ἄριστος μεταφραστὴς τῶν ἀρχαίων, μεταφράσας μετὰ τόσης ἐπιτυχίας τὰς «Νεφέλας» τοῦ Ἀριστοφάνους.

Ὁ φιλολογικὸς σύλλογος «Παρνασσὸς» εἶναι ἄξιος ἐξαιρετικῆς τιμῆς, διότι εἰς τὴν σειρὰν τῆς τόσον πολυμόρφου καὶ μακρῆς δράσεώς του συνεπλήρωσε ἓνα κενὸν διὰ τῆς ἀναστήλωσε τῶν προτομῶν τῶν συγχρόνων ποιητῶν, κοσμῶν καὶ μὲ ἔργα τέχνης, τὸν ὡραῖον τοῦτον χώρον. Καὶ εἰς τὴν σειρὰν αὐτὴν θέσιν ἐξαιρετικὴν κατέχει ὁ ἀριστοκράτης τὸ πνεῦμα καὶ εὐγενὴς τὴν ψυχὴν ὁ δημοφιλὴς ποιητὴς ἀείμνηστος Γ. Σουρῆς.

Καταλήγων ὁ κ. Καραβίας ἀναφέρει ὅτι καὶ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν του βίον ἦτο ὑπόδειγμα οἰκογενειάρχου πολίτου καὶ χριστιανοῦ.

Ἀκολούθως ἔλαβε τὸν λόγον ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Πετρίδης ὅστις καταθέτων στέφανον εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ἐὐτυχῆς σύμπτωσις συγκυρίας, νὰ προΐσταμαι τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ νὰ παρίσταμαι ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν σεμνὴν αὐτὴν ἐορτὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ λαοφιλεστέρου τῶν συγχρόνων ποιητῶν, τοῦ Γεωργίου Σουρῆ, μεθ' οὗ καὶ στενὴ προσωπικὴ φιλία καὶ ἀπειρος θαυμασμὸς μὲ συνδέει.

Δὲν θὰ ἀπασχοληθῶ διὰ τὸ ποιητικὸν ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Σουρῆ, ἄλλοι εἰδικώτεροι ἐμοῦ ἡσχολήθησαν καὶ θὰ ἀσχοληθῶν διὰ τὸ ἔργον του.

Τὸν Γεωργίον Σουρῆν ἐπιγραμματικῶτατα ἐχαρακτήρισε ἄλλοτε ὁ ἀείμνηστος Ἐμμ. Ρέπουλης.

«Ἦτο τὸ γέλιο ἐνὸς λαοῦ. Ἦσαν ἓνα ἐνὸς λαοῦ. Ἦ πρακτικὴ καὶ κοινωνικὴ φιλοσοφία ἐνὸς λαοῦ».

Καὶ εἰς τοὺς χαρακτηρισμοὺς αὐτοὺς ἐγὼ ἓνα ἔχω νὰ προσθέσω:

Τὶ κοῖμα νὰ μὴ ζῇ σήμερον, ὁ Σουρῆς. Πόσα θὰ εἴχομεν νὰ ἐπαφελθῶμεν, πόσον θὰ ἐξυπνῆται πρὸ παντὸς τὸν λαόν. Ἀπὸ τὴν σάτυράν του θὰ εἴ-

χομεν τὴν διαυγεστέραν διαπαιδαγώγησιν αὐτοῦ.

Ὁ Σουρῆς μὲ τὴν ἐξαιρετικὴν ἰδιοφυίαν τοῦ στίχου του, τοῦ ἀπλοῦ, τοῦ χρωματισμένου καὶ τοῦ βαθέως φιλοσοφικοῦ, θὰ ἦτο ὁ δευτερευούμενος κριτῆς τῆς συγχρόνου πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς.

Τὸ ἔργον τοῦ Σουρῆ ἐν τῇ γενικότητι αὐτοῦ καὶ μάλιστα οἱ τόμοι τοῦ «Ρωμηοῦ» εἶναι διὰ τὸν κριτικὸν ἱστορικὸν ἢ πλουσία πηγὴ τῶν βαθυτέρων αἰτίων ὅλης τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς τῆς περιόδου ποῦ ἔδρασε. Περίοδου πολυταράχου καὶ πολυκυμάντου, καθ' ἣν παρέμεινεν ἀνεπηρέαστος προσωπικῶν δεσμῶν ἢ ἐπιρροῶν εἰς τὴν γραμμὴν τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων τῶν ὁποίων ἢ ποιήσας ἐκράτησε πάντοτε τὸ σῆμα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἔθνους.»

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΔΗΜΑΡΧΟΥ

Μετὰ τὸν κ. Πετρίδην κατέθεσε στέφανον ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων, εἰπὼν ὅτι ὁ Σουρῆς, ὁ ἀγαπημένος ποιητής, ἔκαμε πάντοτε ὅλους νὰ γελῶν, ἀλλὰ μὲ τὸν γέλωτα τῶν πολλῶν ἐμαστίνωνε τοὺς ὀλίγους. Ἀπὸ τὴν πένναν του ἐπέγραψεν ἡ ἱστορία δεκάδων καὶ δεκάδων ἔτων. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπαναβλέπουν σήμερον μὲ συγκίνησιν τὴν χαρακτηριστικὴν του μορφήν.

Ἀνέφερεν ἐν συνεχείᾳ τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας ἐπέρασεν ὁ Σουρῆς εἰς τὸν βίον του λέγων ὅτι αἱ πικρίαι παρήρχοντο μὲ χαμόγελο, διότι ὁ Σουρῆς εὐρίσκει τὸν τρόπον νὰ δίδῃ ἕνα τόνον εὐθυμίας εἰς ὅλα, καλὰ καὶ κακὰ. Ὅπως δὲν περᾶ εἰς τὴν εὐλογημένην πόλιν μας ἡμέρα χωρὶς νὰ μὴ φωτίσῃ ὁ ἥλιος ὁ ἄνθρωπος, δὲν ἐπερνοῦσε καὶ γεγονὸς χωρὶς νὰ τὸ ἀρτύσῃ ὁ Σουρῆς μὲ ἀφθονον ἄλλας ἀντικλόν. Κατ' αὐτὸν τὸν τόπον ἐπέγραψεν καὶ ἡ ζωὴ του, ὅχι ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐγνώριζε τὸ κοινὸν διὰ τοῦ «Ρωμηοῦ» ἀλλὰ ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐγνώριζον οἱ ἐγγύτατοι οἰκεῖοι τοῦ ποιητοῦ. Μὲ τὴν ἀνεκτίμητον σύζυγον, χωρὶς τὴν ὁποίαν καὶ νὰ ὑπάρξῃ ἀκόμη ὁ Σουρῆς θὰ ἦτο ἀδύνατον, καὶ μὲ τὴν σάτυράν του, πόσας ἀντιμετώπισε θλίψεις, πόσας ἀντιπαρῆλθε δυστυχίας!

Καταλήγων ἀνέφερεν ὅτι ὁ δῆμος Ἀθηναίων ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ εἰς μίαν τῶν κεντρικῶν ὁδῶν.

Μετὰ τὸν κ. δήμαρχον ἐκ μέρους τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου «Παρνασσοῦ» κατέθεσε στέφανον ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ συλλόγου κ. Φίλων.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΔΙΟΝ. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ

Μετὰ τὸν κ. Φίλωνα, ὁ κ. Διον. Πετρόχειλος καταθέτων στέφανον ἐκ μέρους τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος Πειραιῶς—Ἀθηνῶν ὠμίλησε ὡς ἑξῆς:

Σοφὲ ποιητὰ καὶ τετιμημένε συμπολίτα Γεώργιε Σουρῆ.

Ἡ ἀνταξία τῆς γονίμου σταδιοδρομίας Σου, ἐπιβλητικὴ ἀνέγερσις τῆς προ-

τομῆς Σου, δικαία ἀναγνώρισιν τῶν ἐξόχων ὑπηρεσιῶν Σου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν λογοτεχνίαν καὶ ποίησιν, ἐὰν ἀποτελῇ δείγμα τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς Πολιτείας διὰ τὴν ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον γενεάν καρποφόρον δρασίν σου ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, ἐὰν ἡλεκτρίζῃ τὸν κόσμον τῶν λογίων καὶ ἐπιστημόνων παρ' ὃ ἰδιαίτερας ἀπελάμβανες ἐκτιμήσεως καὶ σεβασμοῦ διὰ τὸ περιλαμπρὸν ἔργον Σου, ἐὰν συγκεντρῶνῃ τοὺς φανατικούς θανμαστάς Σου, συγκινεῖ βαθέως τοὺς Κυθηρίους, οἵτινες εἶχομεν τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ Σε καταλέγωμεν μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν μας. Ἡ μικρὰ μας πατρίς, ἡ νῆσος τῶν Κυθῆρων, ἡ ὁποία εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ Σε καταλέγῃ μεταξὺ τῶν ἐνδόξων καὶ τετιμημένων τέκνων τῆς, σκιρτᾷ ἀπὸ συγκίνησιν διὰ τὴν σημερινὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἐξόχων ὑπηρεσιῶν Σου.

Ἡ Ἀδελφότης τῶν ἐν Πειραιεὶ καὶ Ἀθήναις Κυθηρίων, ὑπερήφανος διὰ τὸ ἔργον Σου, ἀπηχούσα τὰ αἰσθήματα τῶν ἀπανταχοῦ Κυθηρίων, Σε στεφάνωνει μὲ τὸν ἐκ δάφνης στέφανον εἰς ἔνδειξιν τῆς πρὸς Σε αἰοδίμου εὐγνωμοσύνης.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΕΥΑΓ. ΖΑΝΤΙΩΤΗ

Μετὰ τὸν κ. Πετρόχειλον ὁ κ. Εὐάγ. Ζαντιώτης καταθέτων στέφανον ἐκ μέρους τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Κυθηρίων Ἀθηνῶν εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ὁ αἰμνηστὸς ποιητῆς Γεώργιος Σουρῆς, ὅστις διακεκριμένην κατέχει θέσιν εἰς τὸ Πάνθειον τῶν Ἑλλήνων διανοουμένων καὶ ποιητῶν, κατέχει ὡσαύτως ἐξέχουσαν τοιαύτην εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐπιφανῶν Κυθηρίων ἀνδρῶν ἐν οἷς ὡς ἀδάμας ἀπήστραπτεν.

Ὁ πατὴρ του Χριστόφορος ἐκ Κυθῆρων τοῦ ἐκληροδότησε τὰς σπανίας τῶν Κυθηρίων ἀνδρῶν ἀρετάς, τὴν μετριοφροσύνην, τὴν εὐκρίνειαν, τὴν φιλοπατρίαν, δι' ὧν κατώρθωσε νὰ συγκεντρῶσιν ἐν τῷ προσώπῳ του τὴν συμπάθειαν τῶν συγχρόνων του λογίων, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Σουρῆς ἀπετέλεσε τὸν μοναδικὸν καὶ ἀπαραίτητον ἐνωτικὸν κρίκον.

Τοῦ ἐδώρησεν ἐπίσης μαζὺ μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὸ σπινθηροβόλον ἐκεῖνο Κυθηραϊκὸν πνεῦμα, χάρις εἰς τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε μία κατ' ἐξοχὴν ἰδιότυπος καὶ χαρακτηριστικὴ φυσιογνωμία, ποῦ μὲ τὴν χάριν τῆς ἐκφράσεως, τὴν λεπτὴν σάτυραν καὶ τὴν ἀπροσδόκητον σύνθεσιν τοῦ στίχου συνεχίνει καὶ διεσκέδαζε τὰ μάλλα.

Ἐνῷ δὲ αὐτὸς ἐμαλαγχόλει εἰς τὴν ἄκραν τῆς Φαληρικῆς ἀκτῆς ἐμπνεόμενος τοὺς στίχους του καὶ τὸ Πανελλήνιον ἐγέλα ἀλλὰ καὶ ἐδιδάσκετο ἀναγινώσκον αὐτούς, τὰ Κύθηρα ἐσεμνύνοντο διὰ τὴν δόξαν τοῦ μεγάλου τούτου τέκνου, ὅπερ καθέξαν Πανελλήνιον ὄνομα τὰ ἐτίμησαν.

Δι' ὃ καὶ ὁμοφώνως μᾶς ἀνέθηκαν σήμερον τὴν ἐντολήν ὅπως μετέχοντες

εἰς τὸ πνευματικὸν τοῦτο μνημόσυνον καταθέσωμεν διὰ τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ μας Συλλόγου τὸν δάφνηνον τοῦτον στέφανον, ἐλάχιστον ἀποτίοντες φόρον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν μέγαλον μας πατριώτην.

ΠΟΙΟΣ Ο Γ. ΣΟΥΡΗΣ

Ὁ Γεώργιος Σουρῆς ἐγεννήθη ἐν Ἐρμουπόλει τῆς Σύρου τῇ 2α Φεβρουαρίου 1853. Ὁ πατὴρ του Χριστόφορος ἐκ Κυθῆρων, ἐξήσκει λίαν εὐδοκίμως τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐμπόρου ὑφασμάτων ἐν Σύρῳ, ἐγκατασταθεὶς δὲ ἐν Ἀθήναις προσέφερεν ὅλην τὴν περιουσίαν του εἰς τὸν ἀτυχίσαντα ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἀδελφόν του, ἵνα οὗτος δυνηθῇ καὶ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποχρεώσεις του. Ὁ υἱὸς Γεώργιος καίτοι ἔχων ἐπιθυμίαν νὰ στραφῇ πρὸς τὸ ἱερατικὸν στάδιον, ἠναγκάσθη διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν οἰκονομίαν του, νὰ μεταβῇ εἰς Ρωσσίαν, ὅπως ἀκολουθήσῃ τὸ ἐμπόριον. Μὴ ἔχων ὁμως οὐδεμίαν κλίσιν πρὸς αὐτό, ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας ἐντὸς ὀλίγιστου χρονικοῦ διαστήματος, ὅπου προσελήφθη εἰς Συμβολαιογραφεῖον ὡς γραφεὺς ἐγγραφεῖς συγχρόνως ὡς φοιτητῆς εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Τὸ πρῶτον του ποίημα ὑπῆρξε ἐλεγείον ὅπερ ἀπήγγειλεν ἐπὶ τάφῳ, ἀγνωστον αὐτῷ κόρης, παρακληθεὶς πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ μνηστήρος τῆς. Ἐκτοτε ἤρρισε νὰ γράφῃ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Souris» εἰς τὰ ἐκδιδόμενα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην φύλλα «Μὴ χάνεσαι», «Ραμπαγᾶ», «Ἀριστοφάνης», «Ἀσμοδαῖον» κτλ. Τὸ 1821 ἐνυμφεύθη τὴν Μαρίαν Κωνσταντινίδου, τὸ γένος ἐκ Χίου Ἀργέντη-Ροδοκανάκη, μεθ' ἧς ἀπέκτησε πέντε τέκνα καὶ πρὸς ἣν διατήρησε μέχρι τέλους τοῦ βίου του ἀπειρον ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν, οὐδὲν δὲ ποίημα ἔθεσέ ποτε εἰς τὴν δημοσιότητα πρὶν ἢ λάβῃ προκαταβολικῶς τὴν γνώμην τῆς. Ὅτε ἀπέτυχε κατὰ τὰς ἐξετάσεις ἐν τῇ φιλολογίᾳ ἀπεφάσισε τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἐμμέτρου σατυρικοῦ φύλλον ὁ «Ρωμῆς» τῇ 2 Ἀπριλίου 1883, ὃν ἔκτοτε ἐπὶ ἡμῖν περιέπου αἰῶνα ἐξηκολούθησεν. Ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ τὰς μικρὰς θερινὰς διακοπὰς ἐξεπόνθησε τοὺς τόμους τῶν ποιημάτων του τὸν Φασουλὴν φιλόσοφον καὶ τὴν ἀριστοτεχνικὴν μετάφρασιν τῶν «Νεφελῶν» δι' ἣν ἀπεκλήθη νέος Ἀριστοφάνης. Ἡ φήμη του ὡς τοῦ μεγαλυτέρου συγχρόνου σατυρικοῦ ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος, πλείστα δὲ ξέναπεριοδικὰ καὶ ἐφημερίδες ἀνέγραψαν κριτικὰς ἐνθουσιώδεις τοῦ ἔργου του, πολλάκις ἐδημοσίευσαν τὴν φωτογραφίαν του καὶ πολλὰ τῶν ποιημάτων του μετεφράσθησαν εἰς ξένας γλώσσας. Διὰ τὸ βραβεῖον Νόμπελ τὸν συνέστησε σύσσωμον τὸ ἔθνος, προεξαρχούσης τῆς Βουλῆς, τῶν Ἑλλήνων καὶ συνηγόρησαν ἐνθέρμως ὑπὲρ αὐτοῦ πολλοὶ κορυφαῖοι ξένοι φιλόλογοι.

Ὁ Σουρῆς, πρότυπον οἰκονομειάρχου, φιλόθεργος, εὐκρινής, ἐνθερμος πα-

τριώτης, υπῆρξεν ἰδιότυπος εἰς μίαν τόνον ἀντιπολιτικὴν ἐποχὴν, κατόρθωσεν νὰ ὀμλῇ πρὸς τοὺς συμπολίτας του μὲ τοὺς στίχους, οἱ ὁποῖοι ἐδιαβάζοντο ἀπὸ ὅλον τὸν ἐλεύθερον καὶ δοῦλον Ἑλληνισμόν. Ἡ δύναμις τῆς σατύρας, διότι ἦτο σατυρικὸν πνεῦμα, ἡ φιλοσοφία του, παρ' ὅλην τὴν φαινομενικὴν ἀπαισιοδοξίαν ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἀπώλεσε τὴν πίστιν πρὸς τὸ περιβάλλον, ἐνέπνευεν ἐνθουσιασμόν καὶ ἐσκόρπιζεν ἐλπίδας αἰσιότερου μέλλοντος. Αἱ μεγάλοι τριζυμῖαι, οἱ μάταιοι θόρυβοι, οἱ ἄγονοι φιλολογικοὶ διαπληκτισμοὶ τοῦ ἦσαν ἀδιάφοροι, διὰ τοῦτο ἐν ᾧ ἐσατύριζε σύγχρονα πρόσωπα καὶ πράγματα, ἔλειπεν ἀπὸ τὴν σκέψιν του τὸ μῖσος. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν μεγάλην γενειάδα καὶ τὴν Ἰησοῦ Χριστοῦ μορφήν, δὲν ἐξήγησε ἀπὸ τὸ περιβάλλον του τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ διαβάζεται διὰ νὰ διδάσκη. Χωρὶς νὰ ἀνήκη εἰς οὐδεμίαν πολιτικὴν μερίδα, χωρὶς νὰ τρέφῃ οὐδεμίαν ὑπόληψιν πρὸς τὸ χοῦμα, δὲν παρεξέτραπεν εἰς τὴν θεσπιθηρίαν καὶ τὸ Λημόσιον Ταμεῖον δὲν τὸν ἐγνώρισε ὡς πελάτην του. Ὑπῆρξεν ἀφελὴς καὶ ταπεινόφρων διαβάτης, ὁ ὁποῖος ἔβλεπε τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας μὲ φαιδρότητα, ἐγκλείουσιν ὅμως βαρυντάτην μελαγχολίαν. Αἰσθιὲν ἐν ᾧ διὰ τῶν στίχων του ἐπὶ τόσα ἔτη ἐγέλα τὸ πανελλήνιον, αὐτὸς συνήθως ἦτο ἀπεύρως μελαγχολικός. Τὸ σπῆτι του ἦτο ἀνοιχτὸν πρὸς τὴν φιλολογικὴν γενεάν πού ἐπέρασε καὶ ἐκείνην πού ἦλθε. Ὁ κύκλος τῶν τακτικῶν φίλων του ἀπέμεινε πιστός, διότι ἐλάχιστοι ἦσαν ἐκεῖνοι οἵτινες δὲν εὗρισκον οἰκείαν τὴν ἀτμόσφαιράν του. Τὸν χειμῶνα συνήντα εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Σουρή συμφιλιωμένους ὅλους τοὺς λόγους τῆς ἐποχῆς του.

Ὁ ἀνεξίκακος σατυριστὴς ἦτο τὸ συνδετικὸν τῶν μᾶλλον διαλυτικῶν στοιχείων. Τὸ καλοκαίρι τὸν ἠκολούθουν, ὡς δορυφόροι εἰς τὴν καθοδὸν του εἰς τὴν δωρηθεῖσαν παρὰ τῶν θανμαστῶν του ἔπαυλιν ἐν Νέῳ Φαλήρῳ καὶ ἱστορικὴ θὰ μείνῃ ἡ γωνία τῆς πλατείας τοῦ καφρανεῖου εἰς τὴν Φαληρικὴν ἀκτὴν, τὴν ὁποίαν κατελάμβανε κάθε βράδυ ἡ Σουρικὴ συντροφιά. Ὅλοι ἐφλυάρον, μόνον ὁ Σουρὴς ἐκάπνιζε καὶ ἤκουεν ἤρεμος καὶ μελαγχολικός. Ὅταν ἤνοιγε τὸ στόμα, εἶχε μίαν ἐκφρασιν ἐπιγραμματικὴν. Ὁ Σουρὴς ἦτο μία φυσιογνωμία, μία ἰδιοτυπία, φιλόσοφος ὅστις δὲν ἐθαμβώθη ἀπὸ τίποτε εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον. Προσβληθεὶς ἀπὸ γρίπην ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὴν ἐκδοσιν τοῦ «Ρωμηοῦ» ἀπὸ τῆς 17 Νοεμβρίου 1918 καὶ ἀπεβίωσεν ἐν Νέῳ Φαλήρῳ εἰς τὴν ἀγαπημένην του ἔπαυλιν τὴν 26 Αὐγούστου 1919 εἰς ἡλικίαν 66 ἐτῶν.

Τὴν βιογραφίαν του ἔγραψεν ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς καὶ τὴν φυσιογνωμίαν του ἐξωγράφησεν διὰ τῶν ἐξῆς στίχων τοὺς ὁποῖους μεταφέρωμεν ἐνταῦθα χάριν τῶν ἀναγνωστῶν συμπολιτῶν μας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ

Ἐγώ, Γεώργιος Σουρὴς, ἱππότης τοῦ Σωτήρος καὶ Χιώτης διαβολόλοχος ἀστείου χαρακτήρος, ἐπιχειρῶ νὰ σὰς εἰπῶ ξηρῶς καὶ ἐν συντομίᾳ τὰ μᾶλλον σπουδαιότερα τοῦ βίου μου σημεῖα, προτοῦ οἱ βιογράφοι μου κατ' ὅλα μ' ἀνατάμουν καὶ εἰς ὅλην τὴν ὑφήλιον θεντίζοιτο μὲ κάμουν. Κατ' ἄλλους εἶμαι γέννημα τῆς Ἡρώδους Χίου καὶ λέγουν πῶς ἐξ εὐγενοῦς κατάγομαι στοιχείου πλήν ἄλλοι παραδέχονται πατροῖδα μου τὴν Σῦρον καὶ ἄλλοι περισσότεροι τὴν νῆσον τῶν Κυθήρων. Ἄλλ' ἐγὼ ἐπιθυμῶ ἐπιθυμῶ. Νὰ εἶμαι πάντα Χιώτης μὰ κάποτε καὶ Συριανός καὶ ἔσθ' ὅτε Τσιριγώτης. Ἡ μήτηρ μου μετήρχετο τὰ γυναικεῖα ἔργα καὶ πότε πότε μ' ἔδερνε μὲ ξύλο ἢ μὲ βέργα, ὁ δὲ πατήρ μου ἔμπορος ἐλέγετο πῶς ἦτο καὶ μὲ τὸ **Δοῦναι καὶ Λαβεῖν** πολὺ ἐνησχολεῖτο ἀπολαμβάνων πάντοτε οἰκιακῆς εἰρήνης... πλὴν λωποδύται κάμποσοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης στὸ μαγαζί του τρύπωσαν μιὰ νύκτα σκοτεινὴ καὶ οὐτ' ἐν Ἀμερικάνικῳ δὲν τ' ἄρῃσαν πανί. Καὶ ἀπὸ τότε ὁ πατήρ εἶχε μεγάλο χάλι ὡς ὅτου ἐμουφλούζεψε καθὼς καὶ τόσοι ἄλλοι. Ἐγὼ δὲ τότε ἐσύχναζα μετὰ μεγάλου ζήλου εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ γνωστοῦ κυρίου Θεοφίλου ὅστις ἐσχάτως μ' ἔξαψιν καὶ μ' ἐνθουσιασμόν τοῦ κύκλου ἀνεκάλυψε τὸν τετραγωνισμόν ἐφ' ᾧ σοφὸν διδάσκαλον ὁ κόσμος τὸν κηρύττει καὶ ἴσως πρῶτος θὰ ἐμβῇ μεσ' τοῦ Λομοκαίτη.

B.

Ἄρτι μὲν ἔπαυσα φοιτῶν εἰς τὰ Λυκειαῖα καὶ ἐπούλησα τὰ λεξικά καὶ τ' ἄλλα μου βιβλία καὶ ἐφόρτωσα τὰ γράμματα στὸν πετεινὸ ἐπάνω σκεπτόμενος νυχθημερόν τι δαίμονα νὰ κάνω

Κι' ἐν ᾧ τὸ μέλλον ἔβλεπα ἐμπρός μου μελανὸν ἐφάνησαν στὸν ὕπνο μου δυὸ ἄνδρες σζεπτικοὶ καθὼς ἐφάνησαν ποτὲ εἰς τὸν Λουκιανόν ἢ τῶν γραμμάτων ἄνασσα καὶ ἡ Ἑρμογλυφικὴ Ὁ εἰς ἐκ τούτων ἔλεγε πῶς εἶμαι ὁ Ἀπόλλων, ὁ τῆς ποιήσεως πατήρ με βλέμμ' ἀκτινοβόλον ὁ δ' ἄλλος ἦτον ὁ Ἑρμῆς μ' ἐμπορικὰ τεφτέρια με πῆγες, μέτρα καὶ σταθμὰ καὶ ῥόζους εἰς τὰ χέρια. Λοιπὸν μὲ πέρνει ὁ Ἑρμῆς μὲ τρόπον κατὰ μέρος καὶ ἔλα νὰ γίνης ἔμπορος μου λέγ' ἰδιατέρως. Κι' ἀφοῦ μοῦ εἶπε ἀρεκὰ μέ τὸν γνωστόν του δόλον, με πιάνει ἀπὸ τὸν γιακὰ ὁ κύριος Ἀπόλλων καὶ ποιητὴς νὰ βαπτισθῶ κρυφίως μὲ προτρέπει, γιατί νὰ γίνω ἔμπορος καθόλου δὲν μοῦ πρέπει. Ταῦτα εἰπόντες ἔφυγαν καὶ οἱ δύο με ὁρμήν καὶ ἀμέσως με πυρὸςσουσαν ἡγέρθησαν φαντασίαν ἄλλ' ὅμως ἀπεφάσισα ν' ἀκούσω τὸν Ἑρμῆν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔφυγα καὶ ἐπῆγα εἰς Ρωσσίαν. Τὸ τι ἐτράβηξα ἐκεῖ στῆς ξενιτειᾶς τὸν δρόμον τὸ περιγράφω ἐκτενῶς στὸν πρῶτον μου τὸν τόμον Ἑπανελθὼν στὴν πατρίον ἀμέσως ἐνθυμήθη πῶς εἶχε μέγα δίκαιον ὁ κύριος Ἀπόλλων καὶ τότε τὸ ἐμτόριον παρέδωκα εἰς λήθην καὶ πρὸς τὰς Μούσας ἔστρεψα τὸν ἔρωτά μου ὅλον. Μακρὰν τῆς τύρβης τῶν πολλῶν μακρὰν τῶν ἐπιγείων ἐρρέμβαζα εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ εἰς τὰς ἐρημίας τὸ πρῶτον μου δὲ ποίημα ὑπῆρξε ἐλεγεῖον εἰς ἄνδρα βελτιώσαντα τὰ τῆς Ἀστυνομίας καὶ αὐτὸ ἐν μέσῳ φίλων του καὶ ὀλίγων συγγενῶν του ὁ ἴδιος τὸ ἀπήγγελα εἰς τὸ μνημόσυνόν του μ' ἓνα σακκάκι μπλὲ μαρὲν καὶ ἄσπρο παντελόνι καὶ ὁ ἰδὼν τὸ μαρτυρεῖ καὶ σὰς τὸ βεβαιώνει. Κατόπιν τούτου ἔγραψα καὶ ἄλλα ἐλεγεία, καὶ πάντοτε ἀνάπανσις, ῥαγάτη καὶ ἀργία,

Όταν κανείς τὰ τίναζε
τὸ εἶχα γιὰ χαρὰ μου
κι' ὅλο ἔψαχνα νὰ βρῶ
κανένα κελεπούρι,
καὶ ὁ Ἐρμῆς ἐρχόμενος
συχνὰ στὰ ὄνειρά μου
μοῦ ἔδινε φτυσίματα
καὶ φάσκελα στὴ μούρη

Γ.

Κακὴν κακῶς ἀπέληξεν
ὁ ἔρως μου ὁ πρῶτος
μὰ καὶ στοὺς ἄλλους ἔρωτας
ὑπῆρξα Δὸν Κισσῶτος
Ἦγάπησα περιπαθῶς
μοδίστραν νεωτάτην,
κοντοῦλαν, ὁλοστρόγγυλην
καὶ δὴ φλογερωτάτην,
ἀλλ' ὁ ψηλὸς τῆς ἀδελφός,
τραμποῦκος μὲ μαχαίρι,
μιά μέρα στὴ Νεάπολι
μοῦ ἔστησε καρτέρι
καὶ μ' ἄστραψε μιά χαστουκιά,
ποῦ μοῦλθ' αἰμοπτυσία
κι' ἐνόμισα πὼς ἔφθασε
δευτέρα παρουσία

Ἀλλὰ δὲν μ' ἀπεθάρρυνεν
ἡ χαστουκιά ἐκείνη
καὶ νέος ἔρως τὰς χορδὰς
τῆς λύρας μου ἐκίνει
Εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα
τοῦ οἴκου μας κατώκει
Ἀρσακειὰς μελαχροινὴ
δέκα τεσσάρων χρόνων
κι' ἐκείνη πρώτη ἄρχισε
νὰ μὲ καταδιώκει
ὥς ὅτου τὰ ἐνήσαμε
μὲ δύο λόγια μόνον
Δὲν εἶχεν ὅμως ἀδελφὸν
κι' ἡ Ἀρσακειὰς
κι' ἀφόβως ἀπελάμβανα
πολλὰς στιγμὰς γλυκειὰς
ἐτρέχαμε περιχαρεῖς
στοῦ κήπου τὰς σκιὰς
κι' ἐπαίσαμε πεντόβολα
ὑπὸ τὰς ἀκακίας
Ἀλλ' ἕνας ἔρως δὲν μπορεῖ
πολὺ νὰ διαρκέσῃ
κι' ἀπηύδησα αἰσθήματα
στὴν φίλην μου προσφέρων
ὥς ὅτου ἡ γυναῖκα μου
ξεφύτρωσε στὴ μέση
κι' ἀπηλλάγην οὕτω πῶς
ἐρώτων νεωτέρων

Δ.

Τὰ μετὰ ταῦτα περιττὸν
νομίζω νὰ τὰ πῶ
καὶ ὅλα ὡς πολὺ γνωστὰ
τὰ παρασιωπῶ.
Διότι θὰ γνωρίζετε,
καθὼς δὲν ἀμφιβάλλω,
πὼς ἐχρημάτισα κι' ἐγὼ
φαντάρως μὰ φορὰ,
καὶ συλλογὴν ἐξέδωκα
εἰς τὴν ὁποίαν ψάλλω
ὅσους πολέμους ἔκαμα
μὲ ἀσφαίρα πυρὰ

Πρὸς τοῦτοις θὰ γνωρίζετε
πὼς σ' ἄλλας περιστάσεις
εἰς τὸν Σεπτέμβριον ἔδωσα
σπουδαίας ἐξετάσεις
Καὶ ἀπερρίφθην παμψηφεί
μετὰ πολλῶν ἐπαίνων
γενόμενος ὑπόδειγμα
τῶν ἐξεταζομένων

Ἐκτοτε δὲ γνωστότερον
κατέστη τ' ὄνομά μου
τὸ δὲ Πανεπιστήμιον
μ' εὐγνωμονεῖ ἀπείρως
καὶ διὰ τοῦτο φαίνεται
τὸ πράξιόν μου
τὸ ἀγρυρῶν παρὰ τὴν
ἐπὶ τῶν Σωτήρος
Καὶ τώρα βγάξω τὸ Ρωμιοῦ
ἀπὸ τεσσάρων χρόνων
τιμᾶται δὲ ὁλόκληρος
δραχμὰς τριάντα μόνον
καὶ τῆς Ἑλλάδος τραγουδῶ
τὸ κλασικὸν βασιλεῖον
κι' ἐμμέτρως ἀεροβατῶν
περιορῶ τὸν ἥλιον.

Η ΖΩΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ

Μποῖ δύο πῆχες κόψη κακὴ
γένεια μὲ τρίχες ἔδω κι' ἐκεῖ

Κούτελο θεῖο ἄγιο πλατὺ
τρανὸ σημεῖο τοῦ ποιητῆ

Δυὸ μάτια μαύρα χωρὶς κακία
γεμᾶτα λαῦρα μὰ καὶ βλακεία

Μακρὸν ῥουθόυνι πολὺ σχιστὸ
κι' ἕνα πηγούνι σὰν τὸ Χριστὸ

Πηγᾶδι στόμα μαλλιά χυτὰ
γεμίζεις στρώμα μόνον μ' αὐτὰ

Μούρη ἀγρία καὶ ζαρωμένη
χλωμὴ καὶ κρῖα σὰν πεθαμένη

Κανένα χρῶμα δὲν τῆς ταιριάζει
καὶ τώρα ἀκόμα βαφαῖς ἀλλάζει

Δόντια φαφούνη ὅλο σχισμάδες
ὑφὸς τσιφούτη γιὰ μαστραπάδες

ΜΙΑ ΔΩΡΕΑ

Ἡ Δεσποινὶς Μαρία Α. Πρωτοψάλτη
διδασκάλισσα Ποταμοῦ ἔδωκεν εἰς τὸ
Δηλαβέριον Σχολεῖον Ποταμοῦ μεγά-
λην φωτογραφίαν τοῦ Εὐεργέτου κ. Εὐ-
σταθίου Δηλαβέρη ἀξίας δραχ. 2.000.

ΓΑΜΟΙ

Ὁ κ. Ἀντώνιος Α. Νοταρᾶς καὶ ἡ Δις
Ἰάνθη Μ. Μεγαλοοικονόμου θυγάτηρ
τοῦ ἐμποροδιομηγάνου καὶ τέως Δηγάρ-
χου Ποταμοῦ, ἐτέλεσαν τοὺς γάμους τῶν
ἐν Ποταμῷ τὴν 26 Ἰουνίου.

ΧΟΡΟΣΠΕΡΙΣ ΕΙΣ ΚΑΣΤΡΙΣΙΑΝΙΚΑ

Εἰς τὸ χωρίον Καστρισιάνικα καὶ ἐν-
τός τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ παρὰ
τὴν πλατείαν τοῦ χωρίου οἰκίματος ἐ-
δόθη τὴν 29ην Μαΐου μεγάλη χοροε-
σπερὶς πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ οἰκίμα-
τος τούτου καὶ τὴν ἀγορὰν ἐπὶ πλῶν
πρὸς πλουτισμὸν αὐτοῦ.

Ἡ χοροεσπερὶς αὕτη ἐσημείωσε με-
γάλην ἐπιτυχίαν, αἱ δὲ ἐξ αὐτῆς εἰσ-
πράξεις ἀνῆλθον εἰς δραχ. 9600 περίπου,
αἵτινες θεωροῦνται ἀρκετὰ ἱκανοποιη-
τικά.

Τὸ ἀδιάπτωτον ἑξαμερικὸν κέραι τὸ
ὁποῖον ἐπεκράτησε ἀπὸ τῆς 9.30 μ.μ.
μέχρι τῆς 4ης πρωΐνης, ἀποτελεῖ ἀναμ-
φισβήτητον τεκμήριον, ὅτι ἡ οργανω-
τικὴ ἐπιτροπὴ κατέβαλε πᾶσαν προσπά-
θειαν πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς χοροεσπερί-
δος. Ἡ διοργανωτικὴ ἐπιτροπὴ ἀπετε-
λεῖτο ἐκ τῶν κ. κ. Ἀντ. Γ. Κασσιμάτη,
Βασίλ. Γ. Κασσιμάτη, Ἰ. Κ. Μανέα, Γ.
Α. Ἀρῶνη, Ἰ. Καστρισιῶν. Ἰ. Νοταρᾶ,
Γ. Μανρομάτη ἐκ Πιτσιανιάνικων καὶ
Εὐαγ. Καβιέρη.

Τὸ κυλιεῖον ὑπῆρξε πλουσιώτατον.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐγένετο ἐκκύ-
βευσις τοῦ λαχείου διὰ τὸ ὁποῖον προ-
σέφερον εὐγενῶς ἀντικείμενα αἱ δεσπο-
νίδες Ἀναστασίον Καστρισιῶν, Γεωρ-
γίου Καστρισιῶν, Ἀντ. Καστρισιῶν, Ἀ-
θαν. Πρωτοψάλτη, τῆς δὸς Ἀρσωνιού-
λας Ἀλ. Καστρισιῶν, Ἀνεξίνας Γεωργ.
Φοιλίζου, Σοφίας Γεωργ. Μανέα,
Μαρούσας Στρατηγῶν, Χρυσῆς Καβιέρη
τῶν κυριῶν Εἰρήνης Ἀθαν. Καστρι-
σιῶν, Δημητρίου Ἀλκ. Καστρισιῶν,
Διαμαντοῦλας Πατρ. Νοταρᾶ, Κυρια-
κούλας Ἰ. Καστρισιῶν, Ὀλγας Γ. Ἀρῶ-
νη Σταματίας Πολυχ. Καστρισιῶν, τῶν
κ. κ. ἀδελφῶν Γ. Κασσιμάτη, Εὐαγ. Κα-
βιέρη κ. ἄ.

Διεκρίναμεν τὸν διοικητὴν τῆς ὑπο-
διοικήσεως χωρικῆς Κυθέρων ἐπομοί-
ουχον κ. Ἰω. Μαθιουδάκη μετὰ τῆς
Κυρίας του, τὸν κ. Γ. Μαζαιριώτην
μετὰ τῆς Κυρίας του καὶ τῆς συγγενοῦς
τῶν δὸς Χρυσάνθης Νοταρᾶ, Χρ. Λα-
δόπουλον διευθυντὴν τῆς Τροπέρας Ἀ-
θηνῶν μετὰ τῆς κυρίας του, Α. Μένε-
γον μετὰ τῆς Κυρίας καὶ τῶν θυγατέ-
ρων του, Ε. Καβιέρη μετὰ τῆς κυρίας
του, Σ. Μπαβέαν μετὰ τῆς ἀνεψίας του
Λημ. Φωτιάδην, Ζαφείρη Θελασσινὸν
διευθυντὴν τῶν ἐν Ποταμῷ ΤΤΤ, Ἰ.
Μεγαλοοικονόμον, Ἀντ. Βλαντίν, ἀ-
δελφοὺς Καβιέρη μετὰ τῆς ἀδελφῆς των
Ἠλ. Στρατάκον, Παν. Τριφύλλην Ἀ-
θανασίαν Τριφύλλη, Βίκτωρα Πανάρε-
τον, Ἀγ. Κασσιμάτην μετὰ τῶν θυγατέ-
ρων του Γ. Χάρον οἰκογενειακῶς καὶ
πολλοὺς ἄλλους ἐκ διαφόρων τῆς ἐπαρ-
χίας μας χωρίων.

ΤΣΙΡΙΓΩΤΙΚΑ ΣΚΙΤΣΑ & ΚΑΜΩΜΑΤΑ

Η Μ Α Χ Η

ΚΩΜΩΔΙΑ ΣΕ ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΜΕΤΡΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΠΕΡΙΓΡΑΠΤΕΣ

ΥΠΟ ΣΙΦΟΥΝΑ

(Ἡ σκηνὴ στὴ Χώρα καὶ στὸ Μαρκάτο. Ἡ ὥρα θῆ πρωϊνὴ. Γαλήνη, χαρὰ Θεοῦ. Τίποτα δὲν δείχνει πῶς θὰ χωρὶς ἀνακατοσοῦρα. Τὰ πάντα ἤσυχα καὶ κανονικά. Ὁ Σκόκος περιποιεῖται τοὺς πρωϊνοὺς του πελάτες μὲ τὸν γνωστὸν του τρόπον.)

— Δὲ σὰς τὰ λεγα γώ ; Μωρὲ μένα δὲν μοῦ διαφεύγει τίποτα. Ν' τὰ αἶ ! ὅλα κόλπα ἦτανε. Αὐτὸς νὰ φήσῃ τὴν ἀρχή ; Κχχχχχχ!....

— Μωρὲ καϋμένε Μιχάλη ἄστα αὐτὰ καὶ φέρε μου ἐπὶ τέλους αὐτὸ τὸ νερό.

— Τώρα γιατί μοῦ πέσε ὁ σίγγλος στὸ πηγάδι..... Ἡ λίρα σὰ μεσουράνια. Λωζάνη ; Κολοκύθια. Ἐκλογὲς οὔτε τοῦ χρόνου. Νὰ μοῦ τὰ θυμᾶστε. Καὶ ἔπεται συνέχεια.

Ὁ Ὑαντζολος ἐξ ἄλλου πληροφορεῖ τοὺς πελάτες τοῦ ὅτι ἀπέθανε ὁ Ντραμπακουλέας καὶ ὁ Καραγιαννάκης. Πῶς ἦρθε κόλπο καὶ μονόφλογο τοῦ παπὰ Κάρου—ποῦ χαίρει ἄκρας ὑγείας—καὶ πῶς—ἡ μόνη ἀλήθεια ποῦ εἶπε στὴ ζωὴ του—ὁ Βασιλάκης ὁ Λαζαρέτος ὁ ἄφθαστος δικανικὸς ῥήτωρ, ὁ «δραττόμενος τὴν εἰκασίαν καὶ θέτων αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἔδραν τοῦ δικαστοῦ ἵνα τὴν δικάσῃ», ἀπεπειράθη ν' αὐτοκτονήσῃ λαβὼν ἰσχυρὰν δόσιν..... γάλακτος διὰ λόγους..... ἐρωτικούς. Ὁ ἔρως βλέπετε, συμπληρώνει ὁ Ὑαντζολος, χρόνια δὲν κυτᾷ. Στὸ τέλος στέλνει κάποιον ποῦ τοῦ ζητᾷ ἀραρούτι στὸ Θανάση τὸ Λιβρέα.

Ὁ Σπυρουλῆς, ὁ ἀθάνατος, συνοδεύόμενος ἀπὸ ἕναν νεοσύλλεκτον ἀλλὰ παλαιὸν ὁπαδὸν τοῦ Χριστόπουλου, ἐπονομασθέντα δὲ ἀπὸ τὸν Σπυρουλῆν, Τράβαν, ἐκ τοῦ συνήματος ποῦ δίδει ὅταν κατὰ τύχην ἢ κατὰ λάθος συναντηθοῦν πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Βάκχου, ὁ Σπυρουλῆς λοιπὸν κάνει καὶ αὐτὸς περιπάτους γέροντας ἀπὸ τὴ μιὰ πάντα, σέρνοντας τὸ ζωνάρι του, κουνώντας τὸ ἕνα χεῖρ του, παίζοντας μὲ τὸ ἀκίνητο κομπολόι, μουρμουρίζοντας ἕνα σωρὸ γιὰ τὸν ὑποφαινόμενο καὶ σταματώντας μόνον σ' ὅποιο μα-

γαζὶ δὲν ἔχει κρασί.

— Εἶναι αὐτοὶ ἄξιοι νὰ βάλουνε μένα στὴν ἐφημερίδα ; Μωρὲ εἶναι χειρότεροι πὸ μένα..... Ἀλλὰ θὰ δουλέψῃ φορρωτῆρα.... Δὲ θὰ τότε μάθω μιὰ φορὰ ποιὸς εἶναι ποῦ τὰ γράφει ;

Εὐτυχῶς ποῦ δὲ θὰ μὲ μάθῃ ποτέ. Ἄς βρίζῃ ἄλλους. Ἄς φᾶνε καὶ φορτωτηρές. Θὰ γελάσω πολὺ. Ἀλλὰ ἔγνοια σας. Ὁ Σπυρουλῆς εἶναι ἔξυπνος ἄνθρωπος. Ἀλλὰ ἔχει «κατὰ φρένας» καὶ ἄλλα «κατὰ θυμόν». Ἐνῷ φοβερίζει καὶ κάνει καὶ δείχνει λείει θεοῦ νὰ τότε βάλουνε στὴν Ἀθανασία. Καὶ ἔχει δίκιο. Μόνον οἱ βλάκες καὶ οἱ μπουνταλάδες δὲ θέλουνε τὴν Ἀθανασία.

Τέλος πάντων ὅλα εἶναι ἤσυχα καὶ ὥραϊα, ὅταν ἔξαφνα προβαίνει στοῦ Λογοθέτη τὴ γωνιά ὁ Λίγγος, ὁλόγρος στὸν ἰδρώτα καὶ ἀγριεμένος μὲ ἕνα γομάρι ψάρια. Μονομιᾶς σεισμὸς, κοσμοχαλασιά, πανδαιμόνιο. Τὰ τραπέζια καὶ οἱ καρέκλες τοῦ Σκόκου, ἀναποδογυρίζουνε, ὁ ἴδιος πετᾷ τὰ μπρίκια τοῦ ἀπὸ τὴ σάσισή του, ὁ Ὑαντζολος παρατᾷ μεσοξυρισμένο τὸν πελάτη του, ὁ Σπυρουλῆς βάνει στὴν τσέπη του τὸ κομπολόι.

Ἀπὸ πάνω, ἀπὸ κάτω, ἀπὸ ὅλα τὰ στενὰ δρᾶμουνε μπουλούκια, μπουλούκια ἀπὸ ὅλα τὰ παράθυρα οὐρλιάζουνε οἱ κεραδιάνες οἱ κεραΠασγαλίγες καὶ οἱ κεραΜαργαρίτες.

— Πὲ μωρὲ ἐκεῖα τοῦ χερ πάρου σου νὰ πάῃ στὸ Μαρκάτο νὰ πάρῃ δυὸ νινία ποῦ τὰ λιβεντίζουνε καὶ μεῖς τὰ λιγονώμαστε..... Ὁ Λίγγος φουσᾷ, ἀφρίζει, οὐρλιάζει.

— Ἄ τὸ διάολο λιμασμένοι. Τρεῖ ὁκάδε εἶναι μωρὲ ὅλα, τρεῖ ὁκάδε. Κανένα μὴ βάλλῃ χεῖρ. Ἄ τὸ διάολο.

Μὰ ναίαιαι. Τὰ κοφίνια ἔχουν ξεφορτωθῇ, κουβαληθῇ καὶ ἀναποδογυριστῇ στίς πεζούλες τοῦ μαρκάτου.

Πεισματώδῃ μάχῃ «ἐπὶ ἐχθρικοῦ ἐδάφους». Φωνές, βρσιές, βλαστή-

μιες, κλάματα, σπρωξιές, κλωτσιές, δαγκαματιές. Ὁ Λίγγος ἔχει τεθῇ πρὸ πολλοῦ ἐκτὸς μάχης. Εὐτυχῶς ὅτι περιμένουν ὅλοι νὰ ζυγίσουν.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μάχης :

Τέσσερα ψαθᾶκια τσαλαπατημένα, δυὸ πανταλόνια—τὸ ἕνα τοῦ Σκόκου ποῦ πάει κρυφὰ νὰ τ' ἀλλάξῃ—σχισμένα καὶ κᾶτι ἄλλο ποῦ θὰ τὸ βρῇτε ἂν βγάλετε τὸ σῖγμα καὶ ἀλλάξετε τὸ γιῶτα μὲ ἔψιλον. Ἐνα ζωνάρι τοῦ Σπυρουλῆ—κομμένο, ἐκατὸ τουλάχιστο πόδια ξενοχιασμένα, ἄλλα τόσα χέρια ματωμένα, ἕνα σωρὸ μούτρα ἀγριεμένα καὶ παραμορφωμένα καὶ κᾶτι λίγα—τῶν, νικητῶν—ικανοποιημένα ἕως ὅτου καὶ αὐτὰ ἀκούσουν ἀπὸ τὸν Λίγγον τὸ ἀντίτιμον τῶν λαφύρων τῶν ποῦ γι' αὐτὸ χαβερίζουν μὲ χαιρεκάκια καθὼς τὰ κρατοῦν.

Ἐπὶ τέλους φάνηκε ἕνας χωροφύλακας. Ὁ Λίγγος δίνει ἀναφορά. Ὁρίστε χάλια. νταλῶς θὰ μαζέψω τὰ λεφτά μου ; Καὶ γιὰ δέ τις ὅλοι σὰ μπόγιδες εἶναι. Ἡ δουλειὰ σας εἶναι νὰ προλαβαίνετε τὸ κακό, ὄχι.....

— Πᾶψε βρὲ καὶ τὸ ἐπρόληψα.

Δυστυχῶς δὲν εὐρέθη ἄλλος χωροφύλακας νὰ «συλλήψῃ» τὸν πρῶτο ποῦ «ἐπρόληψε» τὸ κακό. Τὸν «ἐσύληψα» ὅμως ἐγώ. Τέλος πάντων οἱ μόνοι ικανοποιημένοι καὶ πραγματικὰ νικηταὶ εἶναι ὁ Λίγγος ποῦ παρ' ὅλες τίς γρίνιες τοῦ ἔβγαλε δέκα δραχμὲς τὴν ὁκά, δυὸ τρεῖς χωρικοὶ ποῦ σὰν πιὸ δυναμωμένοι ἀρπάξανε τὰ καλύτερα ψάρια καὶ τὰ πληρώσανε μὲ τζάννερα καὶ κο'λοκύθια, ὁ Χρηστος ποῦ ἀρπάξε τὸν ἀστακό του γιὰ νὰ βγάλλῃ ἕνα κατοστάρικο στὴ λοταρία καὶ ὁ ὑποφαινόμενος ποῦ χωρὶς νὰ λάβῃ μέρος στὴ μάχῃ, ἔφαε τὸ μεσημέρι τὰ καλύτερα ψάρια χάρις στὸ σιφουνάριο.

Αὐτὸ θὰ πῇ νὰ ναι κανεῖς

ΣΙΦΟΥΝΑΣ

ΟΙ ΣΤΑΛΑΓΜΑΤΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΝΝΑΣ ΜΟΥ

ΔΙΑΒΑΤΑΡΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ

Πολυβασανισμένα, μπαϊλντισμένα μὰ χαρούμενα ακρογιάλια του Τσιρίγου πόσο σὰς αγαπώ.

Μου κάνετε τὴν ἐντύπωσι ὑπομονετικῶν θηρίων πού μ' ἀνάλαφρη ἀφέλεια παίρνετε στ' ἀστεία τῆ ζωῆ. Τὶ δὲν ἔχετε δὴ καὶ τὶ δὲν ἔχετε περάσει...

Μ' ἀκόμα περισσότερο μὲ συγκινεῖ ἡ παροδικὴ ἐπαφή σας μὲ τὰ διαβατάρικα κοπάδια τῶν πουλιῶν πού ἀλλάζοντας τὴν κατοικία τους παιροῦν βιαστικά καὶ ξεκουράζονται γιὰ λίγο στὶς θαλασσοδαρμένες πέτρες σας.

Μου θυμίζουν αὐτὰ τὰ στιγμαῖα ξεκουράσματα, περισσότερο ἀπὸ κάθε τι ἄλλο, τῆ ζωῆ. Τὶς τραγωδίες τῆς καὶ τὶς ἱστορίες πού δὲν εἶχαν τὸν καιρὸν νὰ γίνουν τραγωδίες.

Διαβατάρικα πουλιὰ πού ξένοιαστα πετάτε ἀπ' τὸν ἕνα τόπο στὸν ἄλλο πόσο μὲ συγκινεῖτε. Νὰ ξέρετε τάχα τὶ ἀφίνετε πίσω σας, ὕστερα ἀπὸ τὸ γοργὸ καὶ χαρούμενο πέταγμά σας;

* *

Ἡ σκηνὴ σ' ἕνα διαμέρισμα πρώτης θέσεως ἐνὸς ἐξπρὸς πού ἔφερε τὸ ποικίλωνμο φορτίο του ἀπὸ χίλιες δυὸ πολιτείες στὴν Ἀθῆνα. Ὅλες οἱ φυλὲς ἀνακατωμένες. Στὸ κουπέ μας, δυὸ Γάλλοι καθηγητὲς καθὼς καταλάβαμε ἀπὸ τὶς κουβέντες τους πού γύριζαν ἀπὸ κάποια ἐπιστημονικὴ περιοδεία καὶ ἀπεφάσισαν νὰ περάσουν ἀπὸ τὴν Ἀθῆνα πρὶν γυρίσουν στὴν πατρίδα τους καὶ ἀκόμα ἕνας νέος Ρωμηὸς πού φαίνεται νὰ γνωρίζεται πολὺ μὲ τοὺς Γάλλους καὶ πού δύσκολα καταλαβαίνει τί δουλειὰ κάνει. Ἴσως νὰ εἶναι καὶ αὐτὸς ἕνας ἐπιστήμων ἴσως νὰ εἶναι ἕνας συνηθισμένος τυχοδιώκτης. Δὲν μπορούμε νὰ τὸν νοιώσουμε.

Στὸ διπλανὸ κουπέ μιὰ δολοφάνθη ὡμορφὴ κοπέλλα πού καθρεπτίζει στὰ μάτια τῆς τὴ νοσταλγία τῆς Εὐρωπαϊκῆς μεγαλουπόλεως, εἶναι τάχα ὑπερβόρεια; Δίπλα τῆς δύο πρόσωπα ἄχρωμα καὶ ἀδιάφορα.

Πάρα πέρα ἕνα κουπέ δλότελα ἀδιανόητο περιμένε λὲς ἕνα ζευγαράκι ἐρωτευ-

μένων γιὰ νὰ στήσῃ ἐκεῖ τὴ φωλιά του.

Ὑστερα ἀπὸ τὸ μεσημεριάτικο φαῖ καὶ τὴ βαρεῖα καλοκαιρινὴ ἀνάπασι, ἐνῶ τὸ τραῖνο κυλοῦσε γοργὰ μέσα ἀπ' τὶς σήραγγες πού ἀδιάκοπα ἔσβυναν ἀπὸτομα ἀπὸ τὰ μάτια μας τὴ νωθρὴ φύση πού ἀδιάντροπα ἔρχετο ἀπὸ πρὸς ἡμᾶς—θὰ φτάναμε τὸ βράδυ ἀργὰ—ἔλειπε ἀπὸ τὸ κουπέ μας ὁ νέος ῥωμηὸς. Οἱ Γάλλοι πού τὸν ἤξεραν φαίνεται καλὰ ἄρχισαν νὰ τὸν κουτομπολεύουν μετὰ ξὺ τους. Μιλοῦσαν γιὰ γυναικοδουλειὲς στὶς ὁποῖες ἦταν φαίνεται μπλεγμένος κάπου στὸ ἐξωτερικόν. Δὲν καταλάβαινα τίποτα.

Σὲ λίγο βγήκα νὰ κάνω μιὰ βόλτα στὸ διάδρομο. Εἶναι τόσο ἀνιαρὸ νὰ μένῃ κανένας πολὺ ὥρα καθιστὸς στὴ θέσῃ του μέσα στὸ τραῖνο. Τὰ ὥραϊα τοπεῖα, τὰ περίεργα μέρη πού βλέπει ἀπὸ τὸ παράθυρο κουράζουν τόσο πολὺ.

Ἡ ξανθὴ ὡμορφιά ἔλειπε ἀπὸ τὸ διπλανὸ κουπέ. Νὰ κατέβηκε τάχα σὲ κανένα σταθμό; Μὰ δὲν θυμάμαι νὰ σταθῇκαμε πούθεν ἀπὸ τὸ μεσημέρι πού τὴν εἶδα.

Στὸ τρίτο κουπέ πού ἦταν ἀδειανὸ τὸ πρωῒ, ἕνας νέος καὶ μιὰ νέα σκυμμένοι ἀπὸ τὸ παράθυρο ἀγκαλιαστὰ ἔβλεπαν ἔξω. Σὲ μιὰ στιγμὴ τὰ δυὸ κεφάλια ἐγύρισαν ἀσυναίσθητα καὶ τὰ δυὸ στόματα ἐνώθησαν σ' ἕνα χαρούμενο ἥρεμο φιλί. Τότε εἶδα ποιοὶ ἦσαν. Ὁ νέος ῥωμηὸς καὶ ἡ ξανθὴ κοπέλλα.

Γνωρίζεις τοῦ τραίνου εἴσατε τόσο συμπαθητικὲς. Ξεκινᾶτε ἀπὸ τὴν πλήρη καὶ δημιουργεῖσθε ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ διασκεδασθῇ ἡ ἀνία καὶ ἡ μοναξιά τοῦ ταξιδιοῦ καὶ ὅμως καμμιὰ φορὰ πηγαίνετε πολὺ μακριὰ.

* *

Πρὸς τὸ βράδυ πέρασα πάλι μπροστὰ ἀπὸ τὸ κουπέ καὶ οἱ δυὸ νέοι εἶχαν στήσῃ τὴ φωλιά τους. Τὰ κουρτινάκια ἦσαν τραβηγμένα καὶ τίποτα δὲν φαινότανε, μὲ τὰ μάτια δὲν ἔβλεπα τίποτα. Μὲ τὸ μυαλὸ ἔβλεπα πολλά. Καὶ ἀκουγα, ἐνόμιζα πὼς ἀκουγα περισσότερο, ἐβούζιζαν τ' αὐτιά μου περιέργους σκανδαλίστικους σκοπούς.

Ποῦ καὶ πού ἀκουγόντουσαν κομμάτια ἀπὸ μιὰ συνομιλία πού ἀρχίζε καὶ κοβότανε γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ πάλι ὕστερα ἀπὸ ὥρα.

—Μαρί, ἔλεγε ὁ νέος, θὰ μείνῃς μιὰ φωτεινὴ παρένθεσι στὴ ζωὴ μου. Περισσότερο ἀπὸ σένα, λατρεύω τὴ στιγμὴ πού σ' ἐγνώρισα. Θὰ συνεχίσῃς τὸ ταξίδι σου, ἐνῶ ἐγὼ θὰ μείνω μόνος. Μὴ μὲ ξεχάσῃς. Μὴν ξεχάσῃς τὶς λίγες ὥρες πού περάσαμε μαζύ...

—Γιῶργο, ἀγαπημένε μου, ὄχι, δὲν θὰ σὲ ξεχάσω. Θὰ γυρίσω στὴν πατρίδα μου, μὲ τὸν ἥρωτα πού μου ἐγέννησε τὸ ζεστὸ αὐτὸ ἑλληνικὸ ἀπομεσήμερο καὶ μὲ τὸν πόνο, ὅτι δὲν σὲ κράτησα στὴν ἀγκαλιά μου παρὰ μονάχα λίγες ὥρες...

* *

Ὁ καιρὸς εἶχε σκοτινιάσει. Μιὰ ἄγρια καλοκαιρινὴ μπόρα ἐτοιμαζότανε. Οἱ ἀστραπὲς καὶ οἱ κερανοὶ ἀλλάζοναν ἀδιάκοπα τὸ τεφρὸ στερέωμα. Καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ στὸ βάθος τοῦ σκούρου ἀπείρου δυὸ φωτεινὲς γραμμὲς, δυὸ γραμμὲς κεραυνῶν ἔσπουν ἀπὸτομα ἐνώνονται σ' ἕνα σημεῖο καὶ ξαναχωρίζουν γιὰ νὰ μὴ ξανασυναντηθοῦν πιά. Ἡ ἄγρια φύση ἀντιγράφει τὴ σκληρὴ ζωὴ.

* *

Διαβατάρικα πουλιὰ πού γεμάτα σκέψεις καὶ πόθους φεύγετε ἀπὸ τὸν ἕνα τόπο στὸν ἄλλο, πόσο μὲ συγκινεῖτε. Γιατὶ ξέρετε τὶ ἀφίνετε πίσω σας, ὕστερα ἀπὸ τὸ θλιμμένο καὶ στοχαστικὸ πέταγμά σας.

ΓΙΤΣΑ Σ. ΚΑΨΑΝΗ

ΣΑΝ ΑΥΡΙΟ ΣΗΜΕΡΩΝΕΙ Τ' ΑΓΙΟΥ ΓΙΑΝΝΙΟΥ

Ἡμαστέ πάντα ἀχώριστοι, γιατί καθόμαστε δίπλα καὶ ἀνατραφίκαμε ἀπὸ μικρὰ μαζί. Ἐγὼ, ἕνα παιδί εὐφροστο καὶ γερό, καὶ αὐτός, ὁ Γιάννης, παιδί ἀρρωστιάριο καὶ καρδιακόν.

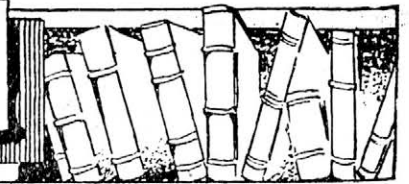
Στὰ παιχνίδια μαζί, στὶς τρέλλες μαζί, στὶς χαρὲς καὶ στὶς λύπες εἴμαστε σύντροφοι.

Μ' ἀγαποῦσε, ὅσο δὲν ἀγάπαγε κανέναν ἄλλο, γιατί ἤμουν ὁ μόνος πού τὸν ἀγαποῦσα μὲ τὴν ἴδια ἀγάπη καὶ πού τὸν ἐνοιῶθα.

Καὶ στ' ἀλήθεια, ἐγὼ μονάχα ἐνοιῶθα ἐκεῖνο τὸ γέλιο του πού ὅλοι οἱ ἄλλοι τὸ νόμιζαν χαρούμενο, μὰ πού ἐγὼ ἤξερα πὼς ἔκρυβε ὅλη τὴ θλίψη καὶ τὴν ἀπογοήτευσή τῆς ἀρρωστημένης ψυχῆς του.

Ἄν καὶ πάλι...

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ κ. ΙΩΑΝ. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ

Ι Παρά τὸ μοναστήρι τῆς Ἀγίας Μόνης ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου βουνοῦ ποὺ καταλαμβάνει τὸ Δυτικὸν μέρος τῆς νήσου καὶ ἀκριβῶς περὶ τὰ 50 βήματα πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τῆς κεντρικῆς εἰσόδου τοῦ, βρίσκεται μιὰ περιεργὸς ὀπὴ τοῦ ἐδάφους, ὀγκωτισθεῖσα διὰ τῆς διαλυτικῆς ἐνεργείας τοῦ νεροῦ τῆς βροχῆς, ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἀσβεστολιθικοῦ πετρώματος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ βουνόν.

Τὸ βάθος τῆς ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους μέχρι τοῦ προσπίπτειν ὑπὸ τῆς παρατηρήσεως πεθυμένους τῆς εἶναι 23 μέτρα. Πέτρα ριφθεῖσα ἐκ τοῦ στόμιου, κατόπιν διαδοχικῶν κτυπημάτων ἐπὶ τῶν παρειῶν ἀφίεται νὰ ἀκουσθῇ ὁ τελευταῖος ἤχος τῆς πτώσεώς της μετὰ 10'' περίπου ἀπὸ τῆς ἀφάσεως, μὲ ποιὸν τοιοῦτον, ὥστε νὰ μαρτυρῆται πολὺ μεγαλύνεσις κοιλότητος χαμηλότερον, ἢ ὅτι φαίνεται ἄνωθεν διὰ τοῦ ὀρθογώνου.

Ἡ καθόδος εἰς αὐτὴν εἶναι δυνατὴ μόνον διὰ ὄρειον καὶ μὲ προφύλαξεις ἐξαιρετικὰς. Παρουσιάζει τὸ εἶδος φαινόμενον κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν εἰς τὴν μὲν διαμενόντων.

Κατὰ τὰς ψυχρὰς ἡμέρας, ποὺ ἐπικρατεῖ βόρειος ἄνεμος, ἐκ τῆς ὀπῆς ἐξέρχεται θερμὸν ῥεύμα ἀέρος, γενόμενον ἀμέσως αἰσθητὸν εἰς τὸν πλησίον εὐρισκόμενον.

Αὐτοῦτος παρὰ τὴν ἐπίτηδες ἐκδρομὴν πρὸς παρατήρησιν τοῦ φαινομένου δὲν κατορθώθη λόγῳ τῆς θερμῆς τώρα ἐποχῆς.

Πάντως ἐκ τῆς ἀσβεστολιθικῆς σύνταξος τοῦ βουνοῦ ἂν ἑνός, ἐκ τῆς

παρατηρήσεως πλείστων καρστικῶν σημείων, ἂν ἑτέρου (ὀγκωμάτων, ἀμαξοτροχιῶν, ὀπλαιῶν, ὀπῶν) δίδεται ἡ ἐντύπωσις ὅτι πρόκειται περὶ μιᾶς φυσικῆς ὀπῆς (porogen) ἡ ὁποία ἀσφαλῶς συγκοινωνεῖ μὲ μεγαλύτερα κοιλώματα τοῦ βουνοῦ διὰ τῶν ὁποίων ἐξαφανίζεται κάθε ἔκτος ὕδατος εἰσδύοντος εἰς αὐτήν, εἰς τὴν ὁποίαν παραμένει ὄγκος ἀέρος ὑπὸ μιᾶν σταθερὰν θερμοκρασίαν μὴ ὑποκειμένην ὀπλ. ὀπνοδαίως εἰς τὰς μεταβολὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὅσακις ὁ ἄνωθεν τοῦ βουνοῦ ἄηρ εἶναι θερμὸς, ὥς τὸ θέρος, οὐδεμία ἀνωμαλία παρατηρεῖται, καθότι ὁ ἐντὸς τῆς ὀπῆς καὶ τῶν ἐδωρικῶν κοιλωμάτων ὡς ψυχρότερος καὶ εἰδικῶς πυκνότερος παραμένει ἐντὸς αὐτῶν, ἀποκλεισθὲν διὰ τῶν διωθευμαγωγῶν πετρωμάτων ὁσάκις ὁ μὲν ὁ ἄνωθεν τοῦ βουνοῦ ἄηρ εἶναι ψυχρὸς, ῥεύμα θερμότερον καὶ εἰδικῶς ἀραιότερον, ἀνέρχεται τὴν ὀπὴν καὶ ἐξέρχεται, τῶν ὀγκωτισθόντων κενῶν ἀνυπληρωμένων δι' εἰδικῶς πυκνότερον ψυχρότερον ἀέρος εἰσερχομένου διὰ τῶν ὀπῶν τῶν πετρωμάτων τῶν χαμηλότερων μερῶν. Ἐστὶ δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωσις ὅτι κάποιος εἰς τὸ ἐδωρικὸν τοῦ βουνοῦ ἦν δὴ τὸν θερμὸν ἀέρα τῶν πνευμῶνων του διὰ τῆς ὀπῆς.

Ὁ ἐξερχόμενος ἄηρ εἶναι καθαρὸς ἀτμοσφαιρικὸς ἄνευ γένεως ἢ ὁσμῆς. Τὸ φαινόμενον ὁμοιάζει πρὸς τὸ τῶν κοινῶν ὀρεμάτων ἢ τῶν ὀπλαιῶν ὅπου αἰσθανόμεθα θερμότητα ἢ ψυχρὸς εἰς τὸ ἔδωρον ἢ τὸν ἀέρα ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς καὶ ἀντίστροφῳ πρὸς τὴν θερμότητα τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος.

ΙΙ Ἀνατολικά τοῦ χωρίου Μυλοποτάμος παρὰ τὴν ὁδὸν ποὺ ὁδηγεῖ εἰς τὸ ἐξοχικὸν ἐκκλησιάκι Ἀγίου Πέτρος καὶ εἰς θέσιν Ἀναφύσσος, ὀχλοῦν τοῦ ἐδάφους παράγει εἰς τὸν πλησίον τὸ αἰσθημα ἑνὸς βουδισματος ἀσθενοῦς ἐξ αὐτοῦ τοῦ βράχου ποὺ ὑπάρχει ἡ ὀχλοῦν ἐξερχομένη. Εἶναι ἀκουστὸν ὀξεῶν πάδας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός, οὐδεμία δὲ ὁσμὴ ἢ ἄλλο φαινόμενον προσοῖται ἄλλαν αἰτίαν ἀπὸ ῥοῆν ὑπογείου ὕδατος, ὅπερ ἐκ τῶν ἄνωθεν βουνῶν καὶ τοῦ ἐδωτρικοῦ τῆς νήσου ῥεῖ διὰ τῶν καρστικῶν αὐτῶν ὑπογείων ὀξεῶν πρὸς τὴν κοιλιάδα τοῦ Μυλοποτάμου καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐξαιρετικῶς παρατηρεῖται φέσμα ἀέρος εἰς ψυχρὰς ἡμέρας δι' ὃν λόγον καὶ εἰς τὴν ὀπὴν τοῦ βουνοῦ τῆς Ἀγ. Μόνης συμβαίνει. Εἶναι φαινόμενον ὁνηθὲς εἰς τόπους μὲ ἀσβεστολιθικά ἢ δολιμικά πετρώματα ὡς τοῦ Μυλοποτάμου. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται εἰς τοὺς πρώτους θαλάμους τοῦ ὀπλαιῶν τῆς Ἀγίας Σοφίας, Μυλοποτάμου, προσερχόμενον μόνον ἐκ τῆς ῥοῆς ῥεύματος ἀέρος ὅπως καὶ εἰς τὰ βόρεια τῆς νήσου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καραβὰ Μουδαρίου, ὁνέπεια τοῦ ὑποῖον μάλιστα εἶναι, αἱ καρστικαὶ πηγαὶ γλυκοῦ νεροῦ τοῦ ὅρου Ἀγ. Νικολάου. Διὰ τὸ ἔδωρον τῶν πηγῶν τούτων κακῶς πιστεύεται ὑπὸ τῶν ἐκεῖ ὅτι προέρχεται ἐκ τοῦ ἀπέναντι ὄρους Ταυγέτου, ἐνθ' ὅνυμα βαθὺ περὶ τὰ 1600 μ. χωρίζει τὴν νῆσον τούτου καὶ ὑπάρχει ἀσπνέχεια πλήρης τῶν στρωμάτων μὴ δικαιολογούσα τοιαύτην ἀντιληψιν οὐδαμῶς.

δὲν θὰ ζοῦσε πολὺ, ἤξερε πὼς ἡ ἀσπνέχεια τῆς καρδιάς του ἦταν ἀγιάρευση καὶ μοῦ τῶλεγε αὐτὸ πολλὰς φορὰς, μὰ ἐγὼ μὲ τὴν ἀγάπην τοῦ φίλου τὸν παρηγοροῦσα. Ριχνόμαστε πάλι στὰ παιχνίδια καὶ στίς τρέλλες καὶ ἔτσι ἔχναγε τὸν καὶμό του.

Ἡ μεγαλύτερή του χαρὰ ἦταν ὅταν ἐρχόταν ἡ γιορτὴ του καὶ ἤθελε πάντα νὰ εἶμαι ἐγὼ ὁ πρῶτος ποὺ θὰ τὸν χαιρετάγα καὶ θὰ τοῦλεγα τὰ χρόνια πολλά.....

Ἀλήθεια... κάθε ἄλλο παρὰ πολὺ χρόνος ἦταν. Πέσαν ἦταν ἡ τελευταία χρόνια ποὺ τοῦ εἰδήθηκα. Τὸ κακὸ ποὺ φοβόταν καὶ ποὺ μοῦ τῶλεγε τόσο συχνὰ δὲν ἄσχησε νάσθη.

Ἐνα πρωὶ ξεψύχησε ἡσυχά-ἡσυχά καὶ ἡ ψυχούλα του πέταξε γοργὰ γιὰ τὸ ἄγνωστο.

Μὰ στὰ ἄντρα χεῖλην του ἀνθίξε τώρα ἓνα χαμόγελο ποὺ ποτὲ μοῦ δὲν εἶχα δεῖ, ποὺ δὲν ξεχώριζα μέσα του πὰ τὴν θλίψη καὶ τὴν ὀδύνη, παρὰ μόνο χαρὰ ἓνα χαμόγελο ποὺ κατάλαβα πὼς ἦταν ὁ στερνὸς χαιρετισμὸς του σὲ μένα.

Καὶ τώρα ὁ Γιάννης, σὲ μιὰ ἀπόμειρη γωνιά, στὸ κοιμητήρι τ' ἀπόμειρο κοιμάται τὸν βαθὺ καὶ τὸν ἀτέλειωτο ὕπνο.

Σὰν αὐριο ξημερώνει πάλι σὰν ἄλλοτε τ' Ἀγίου Γιαννοῦ καὶ γὼ σὰν πάντα θὰ προβάλλω στὸ παράθυρο γιὰ νὰ τοῦ πῶ τὰ χρόνια πολλὰ, γιὰ νὰ τοῦ δώσω τίς εὐχὰς μου τίς πιὸ θεομῆς. Τὶ καὶ δὲν θάναι στὸ παράθυρο, τί καὶ ἂν δὲν θὰ τὸν βλέπω σιμὰ μου; Θὰ νοιώθω ὅμως τὴ ψυχούλα του τὴν ἀγνή νὰ φτερουγίζει τριγύρω μου, θὰ

μοῦ φαίνεται πὼς βλέπω ἀκόμα τὸ παιδιαστικό γέλιο του νὰ μοῦ δείχνῃ τὴν ἀθώα καρδιά του, ποὺ τὸ τραγικὸ, τόσο ἄκαιρα καὶ τόσο πρόωρα τὴν εἶχε πληγώσει ἡ θλίψη.....

Κακόμοιρε φίλε μου, θὲ νάσθω στὸ φτωχικὸ σου μνήμα καὶ κεῖ μακριὰ ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ καὶ σὴν ἀσπνέχεια τῶν τάφων σιωπῇ, θὲ νὰ σοῦ φέρω λίγα λουλούδια, λίγα ζουμπουλία ποὺ τ' ἀγαποῦσες τόσο πολὺ, καὶ στὸ μῦρο τῶν ἀγνῶν λουλουδιῶν θὰ σταματήσῃ, τὸ ξέρω, στὸ μακρινὸ τῆς ταξίδι τ' ἀτέλειωτο ἡ ψυχὴ σου γιὰ νὰ ρουφιῇ ξη μαζί μ' αὐτὸ τὴν ἀγάπην μου καὶ νὰ νοιώσῃ τ' ἀγκάλιασμα τῆς καρδιάς μου, ΚΩΝ. ΚΟΥΕΛΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΕΚ ΤΗΣ ΚΥΘΗΡΑΪΚΗΣ ΕΠΕΤΗΡΙΔΟΣ Δ. ΑΛΒΑΝΑΚΗ

Η ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΤΙΝΕΣ ΠΕΡΙ ΑΥΤΗΣ

Μοναχός τις τὸ ἐπώνυμον **Χεῖλας**, ἔγραφε περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου **Χρο- νικόν**, πολλὰς περιέχον πληροφορίας περὶ αὐτῆς. Τὸ χρονικὸν τοῦτο, ἑλλειπὲς κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος, δημοσιεύομεν ὥδε ἐν στενῇ περιλήψει :

..... ἔκρυβον εἰς τὰ σπήλαια τὰ με- γάλα] (οἱ κάτοικοι) καὶ εἰς τὰς τρύπας τῆς γῆς] καὶ κατεφυγαδεύοντο οἱ ταλαί- πωροι [καὶ] ἐδέοντο βοθηθείας καὶ οὐχ εὖ- ρισκον· καὶ ἐγένετο τότε ἐρημία πολλή. Τότε ἠπόρησε καὶ τὸ Μοναστήριον τοῦ- το. Ἄλλ' ὥς ἐδέοντο βοθηθείας οἱ ταλαί- πωροι] εὗρον ἐν τῇ ἀπορίᾳ καὶ τέχνῃ. Λέγουσι νὰ κτίσουν κάστρον αὐτοὶ οἱ ὀλίγοι καὶ πτωχοί. [Τότε ἔκτισαν] τὸ κά- στρον τοῦ Καφαλίου.

Μετὰ ταῦτα ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ὁ Θεὸς καὶ ἠγειρεν ἐκ λάκκου ταλαιπωρίας καὶ ἀπὸ πηλοῦ ἰλύος· καὶ ἐξανέτειλεν ἡ ὑπέρλαμπρος Αὐθεντία ἡμῶν, ἡ Θεοφροσύ- ητος, τὸ Κουμούνιον, λέγω, τῆς Βενε- τίας καὶ ἐκράτησε τῆς χειρὸς ἡμῶν τῆς δεξιᾶς, καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν στερεὰν τοὺς πόδας ἡμῶν. Ἀπὸ τότε γὰρ μέχρι τῆς δεῦρο καὶ ἕτερα κάστρα ἐποίησαν οἱ πρὸ ἡμῶν. Ὁμοίως καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ- κους κτίζομεν καὶ ναοὺς ἁγίους ποιοῦ- μεν, καὶ παλαιούς ἀνανεοῦμεν· ἐξ ὧν παλαιῶν ναῶν ὑπάρχει καὶ εὐρίσκεται καὶ οὗτος ὁ τοῦ μεγάλου Θεοδώρου ναὸς ἐπέκεινα τῶν ἑξακοσίων χρόνων.] Ἀλλὰ καὶ οἱ πρὸ [ἡμῶν] τότε οἰκῆσαντες, εἰ μὴ] ἐπρομηθεύσαντο ἀνάκτησιν καὶ σύστα- σιν αὐτοῦ ἠθέλεον ἴστε ἀπὸ πολλοῦ χα- λασμένη. Ἄλλ' ὥς εἵπομεν, ἐπρομηθεύ- σαντο τούτου τοῦ ναοῦ οἱ πρὸ ἡμῶν· καὶ ἡμεῖς ὁμοίως ποιοῦμεν πάντες οἱ τούτου τοῦ νησίου ἄνθρωποι. Ἄν μό- νον ἀκούσωμεν περὶ τοῦ Ἁγίου μας τούτου πρὸς σύστασιν καὶ διακονίαν, ὅλοι καὶ πάντες ὁλοψύχως μετὰ προθυ- μίας ἀγωνιζόμεθα, καὶ ὡς εὐεργεσίαν ἡ- γούμεθα τούτου τοῦ ναοῦ τὴν ἀνάκτησιν καὶ τὴν σύστασιν. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάκλη- σιν ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ἐν ᾗ ἡ Ἀφεν- τία μας ἡ ἐκλαμπροτάτη ἐκράτησε τοῦ νησίου τούτου, καὶ ἐπῆραν ἄνεσιν οἱ ὀλίγοι ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, καὶ ἤρξαντο κατὰ μικρὸν αἰσθάνεσθαι ἀνέσεως ἡ- πλωσαν πάντες καὶ ἐκράτησαν καὶ ἐπί- σσαν τὸν τόπον τοῦτον, ὡς προείπομεν.

καὶ πάλιν καὶ κάστρα καὶ ναοὺς ἐποί- ουν· ἡ δὲ Ἐπισκοπὴ αὕτη ἔμεινεν ἀργή καὶ [τὸ] Μοναστήριον ἄπορον καὶ ἀνενέ- ργητον. Οἱ γὰρ ἄνθρωποι τοῦ τόπου[τού- του] ἦσαν ὀλιγοστοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς ὀλιγώ- τεροι· καὶ ἐξ ἐκείνων τῶν ὀλίγων ἱερέων τότε ἐξελέξαντο, ὡς γηραιότερον καὶ χρηρεύτερον, οἱ ἄνθρωποι τοῦ τότε και- ροῦ αὐτὸν τὸν Πρωτοπαπᾶν δς καὶ Νο- ταρᾶς, ὠνομάζετο· καὶ ἔδωκαν αὐτῷ ταύτην τὴν ἐκκλησίαν πάντες διὰ τὴν ψάλλῃ ὡς ἱερεὺς. Ἐκράτησε δὲ αὐ- τὴν χρόνους εἴκοσι. Οὗτος δὲ ὁ Πρω- τοπαπᾶς ἔσχεν υἱὸν ἓνα καὶ θυγατέ- ρας δύο ἢ καὶ τρεῖς. Ἐκεῖ γὰρ, ὄντος αὐτοῦ ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἀνεθρέ- ψατο ταῦτα, τὸν υἱὸν καὶ τὰς θυγατέ- ρας, καὶ ἐπὶ ἀνέθρενεν αὐτά, καὶ πάντα τὰ τέκνα αὐτοῦ, ὁμοίως καὶ οἱ γαμβροὶ αὐ- τοῦ μετ' αὐτοῦ συνηθροίζοντο. Ὁ γέ- ρων δὲ ἐμέριζεν αὐτὰ τοῦ καθενὸς καὶ ἔδιδε μοῖραν ἑνὸς ἐκάστου ἀπ' αὐτῶν καθὼς τὸν ἐφαίνετο. Αὐτοὶ δὲ ὡς ἐκρά- τησαν ταῦτα ὡς ἴδια καὶ προΐκαν. Εἴτα ἀπέθανεν ἐκεῖνος ὁ γέρων καὶ μετὰ ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτούς ἐκεῖ εἰς τὸν ναὸν. Ἀπέμειναν δὲ τοῦ γέροντος ἐκείνου τοῦ Πρωτο- παπᾶ ἐγγόνια καὶ δισέγγονα· καὶ διὰ τὴν θάφον ἐκεῖ οἱ παπᾶδες τῶν σεμνύνον- ται οὗτοι· καὶ διαφημίζουσιν καὶ τοὺς πά- πους ἑαυτῶν ὡς κτήτορας καὶ λέγουσι, τὰ χωράφια, οὐ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου, ἀλλὰ τοῦ πάππου μας τοῦ Πρωτοπαπᾶ τοῦ καὶ κτητόρου. Ἐ- γένοντο καὶ κτήτορες καὶ κληρονόμοι οὗτοι ἀφ' ἐαυτοῖ. Ἐν δὲ τῇ ζωῇ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ Πρωτοπαπᾶ ἐκινδύνευσε νὰ χαλάσῃ τὸ Μοναστήριον τοῦτο. Ἐξέπε- σεν ἡ τροῦλα τῆς ἐκκλησίας ἐν ᾗ φαί- νεται μέχρι σήμερον τὸ σχῆμα· καὶ ἐ- λαλήθη ὁ λόγος τότε εἰς ὅλον τὸ νησί ὅτι χαλὰ ὁ ναὸς τοῦ μεγάλου Θεοδώ- ρου. Καὶ εὐθὺς ἐσυνάχθησαν πάντες, καὶ ἐμάζωξαν τὴν ἔξοδον πᾶσαν ἐξ ὅλους κοινῶς καὶ καθολικῶς. Καὶ ἐποίησαν σακ[ελλάριον] ἔπειτα [ἔστειλαν] αὐτὸν εἰς τὴν Μονεμβασίαν καὶ ἔφερον μαστό- ρους.

Καὶ ἐποίησαν οἱ μαστόροι τότε καμά- ρας εἰς τὸν ναὸν ἀπὸ κάτωθεν ἕως ἄνω

καὶ διὰ μέσον σφενδόνια καὶ περιέζω- σαν τὸν ναὸν, καὶ ἐκρατήθη ἀπὸ τότε, καὶ στέκεται μέχρι τοῦ νῦν. Μετὰ δὲ τὸ ἀποθανεῖν ἐκείνους, ἠθέλησαν καὶ ἄλ- λοι πολλοὶ νὰ ὑπάγουν ἐκεῖ καὶ νὰ κα- τοικήσουν. Καὶ μὴ ἔχοντες γῆν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἰδίαν τοῦ Μοναστηρίου δι' ἄ- νεσιν, ὑπέστρεφον καὶ ἀνεχώρουν πάντες ἐκεῖθεν, καὶ ἔμεινεν ὁ ναὸς τότε χρό- νους πολλοὺς ἔρημος, ἐπάνω τῶν εἴ- κοσι.

Μετὰ δὲ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἠγέρ- θησαν δύο ἀδελφοὶ ἐκ τούτου τοῦ τό- που, ὧν καὶ τὰ ὀνόματα Βαρλαάμ καὶ Θεόδουλος, οὗ καὶ τὸ ἐπὶ κλειν Χεῖλάδες καὶ ὑπάγουν ἐκεῖ, καὶ κτίζουν κελλία καὶ κατοικοῦν ἐκεῖ χρόνους δώδεκα. Ἐ- κεῖνοι γὰρ εὐρέθησαν ἰσχυροί. Καὶ ἄρ- χονται ἔξωθεν καὶ γύρωθεν τοῦ ναοῦ, καὶ ξεχωνεύουν κύκλῳθεν, καὶ κτίζουν τοῖχον καὶ περιορίζουν τὸν ναόν.

Ἐτι δὲ ὄντων ἐκείνων τῶν ἀνταδέλ- φων ἐκείσε, φθάνει καὶ τις ἄλλος ἄν- θρωπος ἀπὸ Κρήτης, φέρων γραφὴν ἀπὸ μισερ Φραγγίαν Βενέριον τὸν πρῶτον περιέχουσαν δύναμιν ὅτι εἶναι οἰκοκύ- ριος εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Θεοδώ- ρου· ὡς ὅτι ἔβαλε καὶ πάκτος εἰς αὐτὸν, γὰρ δίδῃ κατὰ χρόνον κερὶν τοῦ Αὐθέν- τη, τοῦ Ἀρχοντος ἐκείνου, λίτρες δε- καεξ· καὶ ὑπεσχήθη νὰ κτίσῃ πύργον εἰς τὸν ναόν, καὶ κελλία ἐκείσε, καὶ ναοὺ- νάξῃ μοναχοὺς καὶ ἱερομονάχους, νὰ ἀ- ναστήσῃ τὸ Μοναστήριον.

Οἱ γὰρ μοναχοὶ ἐκεῖνοι ἰδόντες αὐ- τὸν ἐξαίφνης τοῦτον ἐλθόντα ἐξεπλάγη- σαν. [Ἰδόντες οὖν καὶ τὴν γραφὴν τοῦ ἀρχοντος, οὐκ εἶχον λόγον εἰπεῖν· ἐθλί- βησαν δὲ μόνον ὡς ὅτι ἐδούλωσε τὸ ἁ- δούλωτον.

Ἦμην γὰρ καὶ ἐγὼ τότε μικρὸς καὶ ἐμάνθανον γράμματα, διότι ὁ εἰς ἦτον πατέρας μου καὶ ὁ ἕτερος θεὸς μου· καὶ πολλάκις ἔλεγόν μοι : Τίς οἶδε τοῦν Κυρίου ; Ἰσως νὰ ἔλθῃ καιρὸς νὰ γέ- νῃς καὶ σὺ λειτουργὸς τοῦ Ἁγίου.

Καὶ μετ' ὀλίγον πρὶν νὰ φθάσῃ ὁ Μάρ- τιος ἀπέθανε καὶ ἀπ' ἐκείνους τοὺς ἀ- δελφούς ὁ εἰς, ἀπέμεινε δὲ ὁ δίκαιος οὗτος ὁ θεὸς μου καὶ πνευματικὸς ἐκεῖ καὶ ἐγένετο ἐγκρατὴς τοῦ Μοναστηρίου μέχρις οὗ ἦλθεν ὁ μισερ Μπλάζιος Βε- νέριος διάδοχος ἐκείνου τοῦ μισερ Φραγ- γία τοῦ πρῶτον. Ἐλθόντος δὲ τοῦ μισερ Μπλάζιο τότε εἰς τὸ νησί, ἤκουσε περὶ

τοῦ ἁγίου Θεοδώρου καὶ ἐπῆγεν ἐκεῖ εἰς προσκύνησιν τοῦ Ἁγίου. Εὗρε δὲ καὶ τὸν δίκαιον τοῦτον ἐκεῖ. Ἐγνωρίσθησαν γέροντες ὄντες, ἡγαπήθησαν καὶ οἱ δύο παρόδωρα.

Μετὰ ταῦτα ἤλθον καὶ ὁ κυρ Μωϋσῆς καὶ ὁ κυρ Φραγγίας ὁ νέος, οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἡγαποῦσαν καὶ αὐτοὶ τὸν γέροντα ὁμοίως. Ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἐμνήσθη τοῦ Μοναστηρίου εἰς ὄφελον νὰ ζητήσῃ τίποτε ποτὲ ἢ ἀπὸ τὸν παῶν ἀρχον[τα] ἢ ἀπὸ τοὺς νέους. Ἀλλ' οὔτε κὰν αὐτὸ τὸ πάχθος ἐζήτησε νὰ κόψουν καὶ νὰ ξεδουλωθῇ τὸ μοναστήριον. Εἰ μίπου ὁ ἅγιος Θεόδωρος οὗτος ἐν νυκτερινῇ φαντασίᾳ ὡφθῇ τῷ ἀρχοντι [κυρῷ] Βλασίῳ ἐν τῇ Βενετίᾳ φοβερώς ἐπισκίπτουσα καὶ φόβον ἐμποιοῦσα αὐτῷ περὶ τούτου. Καὶ αὐτὸς τότε εὐθὺς ὥρισεν ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάχθος ἐκ τούτου μὴ φέρεσθε τὸ παράπαν μηδὲ ὀνομάζεσθε

Μετὰ δὲ παρέλευσιν χρόνων ἱκανῶν ἡγέρθη πάλιν ἄλλος τις νέος οἰκονόμος τούτου, οὐχὶ κατὰ μοναχοὺς, ἀλλὰ παλᾶς κοσμικὸς. Ἐκάλεσε καὶ αὐτὸς τοὺς οἰκείους του, καὶ ἤφερεν αὐτοὺς ἐκεῖ καὶ ἐποίησε τοῦτο τὸ μοναστήριον καταγώγιον οἰκεῖον ὀνόματι καὶ αὐτὸς Παπᾶς Βασίλειος Νοταρᾶς. Καὶ διεφθίμωσεν ὡς κτήτορα [τοῦ Μοναστηρίου εἰς τούτον] τὸν τόπον. Καὶ ἐστάθη ἡ ἀρχον[τία] αὐτοῦ ἐκεῖ [εἰς] τὸ Μοναστήριον πέντε ἢ ἕξ χρόνους καὶ ἀπὸ ἐδικοῦ του οὐδὲν εἶχε τι πράξει, ὅτι ἦτον πάνυ στενὸς ἀλλὰ καὶ πτωχὸς ὑπερήφανος. Τοῖνυν ἀπέθανε καὶ αὐτὸς· καὶ ὁ ναὸς [καὶ τὸ] Μοναστήριον ἔμεινεν ἄπορον καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ καὶ γαμβροὶ αὐτοῦ εὐρίσκονται μέχρι τῆς σήμερον ἐκεῖ· καὶ λογίζονται καὶ αὐτοὶ ὡς πλαστοὶ κτήτορες.

Ἀλλ' ἐπεὶ ἐμελέτησα ἐγὼ νὰ ὑπάγω ἐκεῖ [καὶ ἀνέφερα τοῦτο] καὶ, πρὸς τὴν Ἀφεντίαν [καὶ πρὸς] τοὺς ἀρχοντας τοὺς Τοπαρχούς, καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τόπου, καὶ ἐφάνη καλὸν εἰς πάντας. Ἐπῆγα καὶ ὡς ἐπῆγα ἐκεῖ, ἤρξα τὰς γυναῖκας. Εἶπα πρὸς αὐτάς· Γυναῖκες, τοῦτο τὸ Μοναστήριον ἀνδρῶν [εἶναι] καὶ οὐ πρέπει γυναῖκας νὰ εὐρίσκωνται ἐδῶ· ἐπειδὴ μελετῶ καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι μοναχοὶ νὰ ἔλθωμεν ἐδῶ. Αὗται δὲ λέγουσιν [ἀπὸ μᾶς φωνῆς]· Οὐδὲν κάμνομεν διὰ σέ· ἀλλὰ χωρεῖ καὶ σὰς καὶ ἐμᾶς. [Ἐλείρασά με ἀπὸ κακοῦ,] ὡς γυναικῶρις καὶ κτητόρησες ψευδόμεσαι καὶ οἷα γυναῖκα.

Ὅμοίως καὶ οἱ υἱοὶ ἐκεῖνοι τοῦ Παπᾶ Βασιλείου μετὰ ἐνοχλήσεων καὶ φωνῶν λέγουσι καὶ αὐτοὶ τὰ ὅμοια καὶ χεῖρονα.

Τοῖνυν τὸ Μοναστήριον τοῦτο [εἰς] τὸν Θεὸν παραδίδω.

Ἐνταῦθα [βούλομαι] καταπαῦσαι τὸν λόγον, ὡς ὅτι οὐ κάμνουν χρεῖαν λόγοι περισσότεροι, ἐπειδὴ τινὸς ἐναντίωσιν οὐκ ἦκουσα.....

Βράδυ Πτωχῶν

Ἦταν ἓνα βράδυ φθινοπώρου.....

Ὁ Γιώργος, τὸ συμπαθητικὸ καὶ γλυκομίλητο ἀγόρι τοῦ χωριοῦ, καθόταν δίπλα στὸ λύχνον, κρατῶντας στὰ χέρια του ἀνοιγμένο τὸ βιβλίον του. Ἀντίκριζε τὴ μητέρα του, τὴ μαυροφορεμένη Ἀνέτα ποῦ ἐγενεθὲ με βουλμιά στὴ δόκα τῆς. Τὰ μαῦρα τῆς ροῦχα μαρτυροῦσαν τὸν πόνο καὶ τὴ θλίψη ποῦ τόσο ποτίστη γιὰ νὰ μεγαλώσῃ τὰ τρία τῆς ὄρφανὰ, ἀπροστάτευτη πρὸ πέντε χρόνων, ἀφ' ὅτου ἔχασε τὸν ἀνδρα τῆς σὺν πόλεμο. Σὰν ὁμορφὴν ποῦ ἦταν, τῆς προσεφέρθη τὸ χέρι ἐνὸς πλουσίου μετανάστου. Μὰ δὲν τὸ ἐδέχθη, γιατί ἦταν παρὰξενος καὶ διαστρεμένος. Ὅταν πῆγε στὸ παπᾶ νὰ ἐξομολογηθῇ, τῆς ἀνεκοίνωσε τὴ πρότασιν τοῦ γάμου. Ἡ Ἀνέτα δὲν τοῦ ἀπήντησε οὔτε ΝΑΙ οὔτε ΟΧΙ, μὰ μέσα τῆς ἐπαναστάτησε μιὰ μεγάλη ἄρνησις. Γιατί; Πῶς ἐδίωχνε τὴ τύχη τῆς; Πῶς θὰ μπορούσε νὰ θρέψῃ τὰ ὄρφανὰ μιὰ ἀπροστάτευτη γυναῖκα χωρὶς σπουδαῖα περιουσία καὶ χωρὶς ὑποστήριξι; Αὐτὰ ἦσαν ἐρωτήματα ποῦ ἔπρεπε νὰ γεννηθοῦν στὸ μυαλό τῆς. Καὶ τοὺς ἐδόθη με ἄφορος ἡ ἀπάντησις. Ἡ Ἀνέτα τὸ πῆρε ἀπόφαση νὰ ζήσῃ σκλάβαν τῶν παιδιῶν τῆς. Προτίμησε νὰ θυσιάσῃ σὰν φιλόστοργη μητέρα τὰ ἐπαναστατικὰ νειάτα τῆς, τὴν ὁμορφίαν τῆς, στὸ θειὸ βομὸ τοῦ καθήκοντος. Τῷ ἔφερε πολὺ καλὰ πῶς γιὰ ἀρκετὰ χρόνια θὰ ἐνοιωθε στὴ σάρακα τῆς τίς βουρδουλιὰς τῆς φτώχειας, μὰ ἤλπιζε πῶς κάποια μέρα θὰ ἐρχόταν. Καὶ τότε ἡ Ἀνέτα με ἄσπρα ποιά· μαλλὰ θὰ ζοῦσε με καμὶο μέσα στοῖς τρεῖς λεβέντες τῆς.

Ὁ Γιώργος ἔριχνε τρυφερὰς ματιὰς στὴ μητέρα του. Πῶς μπορούσε νὰ διαβίῃ. Τὸν εἶχε τσακίσει ἡ κούρασις. Μὰ δὲν τοῦ ἔφευγε ἡμέρα ποῦ νὰ μὴν ἀνοίξῃ τὸ βιβλίον. Τ' ἄγαποῦσε τόσο πολὺ. Τοῦ τῶγε χαρίζεαι κάποιοι ἀπὸ ἓνα κοντινὸ χωριό, δίνοντάς του δωρεὰν μαθήματα τίς Κυριακὰς. Φυσικὰ, βρισκόταν στὸ χωριὸ κάποιο σχολεῖο, μὰ πῶς νὰ πῇ ὁ καὶμένος ὁ Γιώργος. Ἄκουε τοὺς μεγαλειτέρους του νὰ λέγουν, πῶς οἱ φτωχοὶ πρέπει νὰ δουλεύουν μόλις γεννηθοῦν ἄλλοιὼς τοὺς πνίγει ἡ φτώχεια, κ' ἐπερτε με τὰ μούτρα στὴ δουλειά.

Ἡ Ἀνέτα ἐγενεθὲ με βία, κάνοντας τὴ δόκα τῆς ν' ἀδιάσῃ ἀρκετὰς φορὰς. Ὁ μικρὸς Γιώργος ἔκλεισε τὸ βιβλίον του, καρφώνοντας πάνω τῆς τὰ μεγάλα μάτια του με συμπόνια. Κύτταξε τὴν Ἀνέτα σὰν μητέρα του, μὰ σὰν καὶ μεγάλῃ του προστάτις. Γιατί εἶχε ἀκούσει καὶ γι' ἄλ-

λες μητέρες, ποῦ δὲν ἔκαναν ὅμως τὸ καθήκον τους στὰ παιδιὰ τους. Καὶ μέσα του γινόταν οἱ παρακάτω κουβέντες.....

Τὶ κοπιαστικά ποῦ πέρασε κ' ἡ σημερινὴ ἡμέρα. Τὰ κακόμοιρα τ' ἀδελφία μου πόσο κουράστηκαν. Οὔτε γιὰ φαῖ δὲν εἶχαν κέφι. Ἄκου πῶς ροχαλίζουν. Ἡ καὶμένη ἡ μητέρα πόσο ἐξηγλημένη ποῦ φαίνεται. Δὲν τῆς ἔμεινε πιά αἷμα πάνω τῆς, κιτρίνισε σὰν τὸ φλουρί. Ὁ γιατρός τῆς εἶπε νὰ κάνῃ κανένα δυναμωτικό, μὰ ποῦ λεφτά. Πόσο πονοῦσε ἡ ψυχὴ μου σὰν τὴν ἔβλεπα νὰ ξευγαρίζῃ σήμερα. Πῶς πάλενε ἡ μητεροῦλα μου με τὸ σκληρὸ χῶμα. Θάορες πῶς με πείσμα δὲν ἤθελε νὰ δεχθῇ τὸ σπόρο τῆς γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ ψωμί. Πῶς τρέμαν τὰ χεράκια τῆς. Πῶς ἀνεβοκατέβαινε τὸ στήθος τῆς. Πῶς σερόνταν τὰ πόδια τῆς καὶ πῶς περίμεναν καρτερικὰ, τὰ καὶμένα τὰ βώδια μας στὸ κάθε ἀποσταμένο βῆμα τῆς. Σὰν νὰ καταλάβαιναν κ' αὐτὰ πῶς ἔπρεπε νὰ κάνουν σοβαρὰ τὸ καὶ ἦκον τους.

Θεέ μου, πῶς πονεῖ τὸ κορμί μου. Μὰ γιατί νὰ ἔχωμε τόσο ἄκαρπα χωράφια. Πέτρες, ὅλο πέτρες. Ὅπου καὶ ἄς σκάψῃς, παντοῦ ἡ ἀξίνα χτυπᾷ σὲ πέτρε. Ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας γιατί νὰ μὴν ν. χη καλύψῃ τὰ χωράφια; Θεὸς χωρέτοῖς. Ἔτσι δὲν θὰ παιδευόμαστε κ' ἐμεῦ· τόσο πολὺ. Καὶ περισσότερο ἡ μητεροῦλα μου. Μητεροῦλα μου, κουράστης. Σβέλω εἶσαι χλωμή. Μὰ γιατί δὲν πᾶνὰ κοιμηθῇ; Ὁ ἀρρωστήσης περισσότερο. Γιατί ἐπιμένεις νὰ γνέθῃς; Μητεροῦλα μου πόσο σὲ πονῶ. Θάθελα νὰ σοῦ πῶ πῶς δὲν κάνεις καλὰ, μὰ θὰ με μαλώσῃς. Εἶμαι μικρὸς καὶ οἱ μικροὶ δὲν πρέπει νὰ συμβουλευοῦν τοὺς μεγάλους. Ἐχεῖς δίκιο. Μὰ τώρα δὲν εἶναι κοῖμα μητεροῦλα μου νὰ ξενητῶς; Κι' ὅλο γιὰ μᾶς. Γιὰ τὰ παιδάκια σου. Μὰ πῶς νὰ στὰ ξεχάσω μητεροῦλα μου.....

Ἡ δόκα τῆς Ἀνέτας ἔκανε καλὰ τὸ καθήκον τῆς κείνο τὸ βράδυ, συμβάλλοντας νὰ σκεπᾷ τίς γόμνιες τῶν παιδιῶν τῆς. Αἶγα λεπτὰ ἀργότερα, ὁ λύχνος τυλίχθη στὸ βαθὺ σκοτάδι, σέροντας μαζί του τὸ πέπλο τῆς λησμονησίας τοῦ πόνου τῆς ζωῆς.

Ἐξω ὁ ἀέρας φυσοῦσε λυσαομένα, ξεγυμνώνοντας τὰ δένδρα ἀπὸ τὰ κιτριναῖα φύλλα τους. Ἦταν ἓνα βράδυ φθινοπώρου. Ἐνα βράδυ με μολυβένιο οὐρανὸ καὶ κλαφερὸ ὀρίζοντα, Ἀπὸ κεῖνα τὰ βράδυα ποῦ σὰν ἀόρατα θηρία, σφίγγουν μελαγχολικὰ τίς ψυχὰς τῶν πτωχῶν.

Ἀθῆναι τῇ 5ῃ Μαΐου 1932
Θ. Ν. Σ.

ΟΚ. ΦΩΤΕΙΝΟΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΤΟΥ

Ο «Κυθηραϊκός Κήρυξ», ο κατ' ἐξοχήν κρίνων τὰ πράγματα ἀμερολήπτως πολὺ δικαίως εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον ἐξήγησε περισσοτέρας ἐξηγήσεις καὶ συγκεκριμένως νὰ γνωσθῶν τὰ ἐλαττήρια τὰ ὄνθοντα τοὺς θιασώτας τῆς Ἑνώσεως τῶν ἐν Πειραιεὶ καὶ Ἀθῆναις Σωματείων καὶ τὰς ὁποίας ἐξηγήσεις πολὺ φοβοῦμαι ὅτι οὐδέποτε θὰ δώσουν ὅσον καὶ ἀνπροκαλοῦνται.

Ἐπίσης ἀνέγνωσα καὶ τὴν ἐκκλήσιν τοῦ Κυθηραϊκοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ «Κυθηραϊκοῦ Κύρκου» εἰς τὴν ὁποίαν ἐκκλήσιν ἀναφέρει ὁ ἐν λόγῳ Σύνδεσμος ὅτι ἐστερνισθεὶς οὗτος μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τὴν ὁραίαν αὐτὴν ἰδέαν ἀνέλαβε νὰ ἐνεργήσῃ τὰς ἀπαιτούμενας σχετικὰς συνεννοήσεις καὶ ἐξιστορεῖ ἐν συνεχείᾳ τὰς ἐνεργείας διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς περιβοήτου ἐνώσεως τῶν Κυθηραϊκῶν Σωματείων τῶν ἐν Ἀθῆναις καὶ Πειραιεὶ.

Ἐπειδὴ τελευταίως ἔλαβε διαστάσεις τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς Ἑνώσεως ἐξ ἀφορμῆς τῆς πρὸ ἔτους ὀφθείσης ἰδέας ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ συμπατριώτου μας κ. Φωτεινοῦ, εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι ἐφ' ὅσον βεβαίως ἐνδιαφέρεται νὰ ἐπιτεχνῇ ἡ Ἑνωσις αὕτη νὰ τὴν ὑλοστηρίξῃ οὗτος διὰ διαφοριστικῶν στοιχείων διὰ τοῦ τύπου, οὕτως ὥστε νὰ πεισθῶμεν ὅτι ὄντως ἡ Ἑνωσις αὕτη θὰ εἶναι ὠφέλιμος ἢ ὄχι ἐπὶ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακινήθεντος ζητήματος νὰ τηρῇ σιγὴν ἰχθύος.

Διὰ τῆς σιωπῆς του ταύτης ὁ κ. Φωτεινὸς κατ' ὀρθὴν ἀντὶνὰ ἐνὸς τὰς τοιαύτων Σωματείων, ὅπως ἐπιθυμοῦσε, τὰ ὅποια δὲ καὶ μᾶλλον σήμερον συνεργάζονται ἐν ἀγαστῇ συμπνοῇ κατ' ὀρθὴν, λέγω νὰ τὰ διαίρεσιν τὸσον ὥστε ὀλίγον ἀκόμα εἰς διατήρησιν τὴν σιωπὴν του ταύτην θὰ κηρύξουν μετὰ τῶν ἐμφύλιον πόλεμον τῆς ἀρχῆς ἡδὴ γενομένης ὑπὸ τοῦ Κυθηραϊκοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν διὰ τῆς γνωστῆς ἐκκλήσεώς του.

Εἶναι ὄντως λυπηρὸν ὅτι ὁ Κυθηραϊκὸς Σύνδεσμος Ἀθηνῶν ἐνεστερνίσθη τὴν ἰδέαν τῆς Ἑνώσεως ὅλος ἀβασανίστως καὶ ἐξαποστέλλει εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς ἐκκλήσεις νὰ ἐνωθῶσι τὰ τρία Κυθηραϊκὰ Σωματεία χωρὶς οὔτε αὐτὸς ὁ Σύνδεσμος νὰ γνωρίζῃ τοὺς λόγους οἱ ὅποιοι ἐπιβάλλουσιν τὴν Ἑνωσιν ταύτην, διότι εἰς τοὺς ἐγγόρους ἀσφαλῶς θὰ τοὺς ἀνεκοίνωνε ἀπαλλάσων τοιοῦτοτρόπως ἐκ τοῦ κόπου τὸν κ. Φωτεινὸν σὺν τῇ ἀπαλλαγῇ καὶ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ἐν λόγῳ ἐκκλήσεως ἀπὸ τοῦ νὰ διαβάσῃ εἰς αὐτὴν ἀριθμοὺς ἐρωτοκόλλων, ἡμερομηνίας καὶ ἰκείμενα ἐγγράφων ἀνταλλαγέντων μετὰ τῶν Σωματείων. Φαίνεται ὅτι ὁ Κυθηραϊκὸς Σύνδεσμος Ἀθηνῶν ἐνεστερνίσθη τὴν ἰδέαν αὐτὴν τῆς Ἑνώσεως ἐπειδὴ τὸ ἐπρότεινε ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστη-

μίου κ. Φωτεινὸς μὴ ἀναγνωρίζων εἰς αὐτὸν ὅτι ἴσως ἡ ἰδέα του αὐτῇ κατὰ συνέπειαν ἢ προτάσις του νὰ ἡτοαυτῆς.

Δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ ἐπιτυχῇ τὴν τοιαύτην πρότασιν ἐφ' ὅσον δι' αὐτῆς ζητεῖται οὔτε πολὺ οὔτε λίγον νὰ διαλυθῇ ἡ Κυθηραϊκὴ Ἀδελφότης Πειραιῶς—Ἀθηνῶν ἢ ἐπὶ 32 ὁλόκληρα ἔτη δρασάσα ἐνδοξίμως εἰς Πειραιᾶ καὶ πολλαπλὰς ὑπηρεσίας προσφέρας εἰς τοὺς συμπολίτας τὸσον τοῦ Πειραιῶς ὅσον καὶ τῶν Ἀθηνῶν ἀνευ διακρίσεως καὶ νὰ διαλυθῶν τὰ νεαρὰ Σωματεία τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τύπους μόνον διότι κατ' οὐσίαν θὰ ἐδραιωθῶν καλλίτερον ἐφ' ὅσον ἡ γηραιὰ Κυθηραϊκὴ Ἀδελφότης Πειραιῶς—Ἀθηνῶν διαλυομένη θ' ἀνέλθῃ παρ' ὅλα τὰ γηρατεία της εἰς τὰς Ἀθήνας.

Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς Ἑνώσεως λέγουσι οἱ ἀναλαμβάνοντες νὰ ἐνεργήσουν τὰς ἀπαιτούμενας συνεννοήσεις, εἶναι ἀνάγκη νὰ διαλυθῶν καὶ τὰ τρία Σωματεία διὰ νὰ ἰδρυθῇ κατόπιν ἓνα. Ἀλλὰ διὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἐν Ἀθῆναις Σωματείων δὲν ἐνδιαφερόμεθα ἡμεῖς οἱ ἐν Πειραιεὶ Κυθηριοὶ ἐνααφερόμεθα ὅμως πολὺ διὰ τὴν διάλυσιν τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος Πειραιῶς Ἀθηνῶν τοῦτα λοιπότερον τῶν Κυθηραϊκῶν Σωματείων.

Ἡ Ἑνωσις δὲν συμφέρει κατὰ τὴν γνώμην μου οὔτε εἰς τοὺς ἐν Πειραιεὶ Κυθηρίους οὔτε εἰς τοὺς ἐν Ἀθῆναις τοιοῦτους διότι εἰς μὲν ἡ ἔδρα τοῦ Νέου Σωματείου ὁρισθῇ ὁ Πειραιεὺς ἀδικοῦνται οἱ ἐν Ἀθῆναις Κυθηριοὶ εἰς δὲ πάλιν ἔδρα ὁρισθῶν αἱ Ἀθῆναι ἀδικοῦνται οἱ ἐν Πειραιεὶ Κυθηριοὶ οἱ ὅποιοι σὺν τῇ ἀνωτέρῳ ἀδικίᾳ θὰ ἔχουσιν καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς πλήρους δρασσεως Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος διὰ τὴν ὑλασθῆναι τῆς ὁποίας ἔπρεπε καὶ αὐτὸς ὁ κ. Φωτεινὸς νὰ σεμνύνεται.

Ἐκ τῶν συζητήσεων μου με πολλοὺς συμπολίτας Πειραιῶς καὶ ἐκ τῆς τελευταίας γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος, εἰς ἣν παρῆσθην καὶ ἐγὼ ἐπείσθην ἀκραδάντως ὅτι δὲν πρόκειται οἱ ἐν Πειραιεὶ Κυθηριοὶ νὰ ἐπιτρέψουν τὴν διάλυσιν τῆς Ἀδελφότητος τῶν διότι τὴν τυχὸν διάλυσιν της οὐδέποτε θὰ συγχωρήσουν οὗτοι.

Ἐὰν λοιπὸν ὁ κ. Φωτεινὸς δὲν θελήσῃ νὰ φηρώσων τὰ ζήζαντα τὰ ὅποια διὰ τῆς προτάσεώς του ἐσπεῖρεν εἰς τὰ ἐν πλήρῃ ὁμονοίᾳ συνεργαζόμενα τρία Κυθηραϊκὰ Σωματεία ἃς μᾶς εἶπῃ τὰ πλεονεκτήματα τῆς Ἑνώσεως συγκεκριμένως ὁ ἴδιος ἢ εἰς δὲν ὑπάρχουν τοιαῦτα, ὅπερ καὶ τὸ πιθανότερον. ἂς ἀποσύρῃ τὴν πρότασιν του ταύτην τὸ ταχύτερον διότι ἐπαναλαμβάνω ὅτι κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ ἰδέα του αὐτοῦ ὑπῆρξε ἀτυχὴς καὶ τὸ πλανᾶσθαι ἀνθρώπινον ἐστὶ, σοφὸν ὅμως τὸ ἀναγνωρίζειν τὴν πλάνην.

ΕΜΜ. ΚΑΡΑΤΖΑΣ
ΕΜΠΟΡΟΣ

Πειραιεὺς 18 Ἰουνίου 1932

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ

Ἐλάβομεν τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν τοῦ συμπολίτου κ. Π. Γλυτσῶ καὶ τὴν ὁποίαν δημοσιεύομεν χωρὶς νὰ συμμερίζομεθα ἀπολύτως τὰς ἀποφεις του, δυνάμεθα ἀπεναντίας νὰ βεβαιώσωμεν τοῦτον ὅτι διαφωνοῦμεν ὡς πρὸς τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς ἐπιστολῆς του.

Λόξανα Κυθήρων 23 Ἰουνίου 1932

Ἀξιότιμῃ Κυρίῃ Καθύνῃ

Παρ' ὅλην τὴν ἀπεριόριστον ἐκτίμησιν μου πρὸς τὸν «Κυθηραϊκὸν Κήρυκα» αἰσθάνομαι ἀπέχθειαν ὅταν ἀναγινώσκω τὰς διαστρεβλωμένας λέξεις ἐνίων συνεργατῶν ὅας, ὡς ἐκείνας τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κ. Κ. τοῦ κ. Ε. Φασόδα τοῦ κ. Ν. Φυλλιδῆ κ.λ.π. ἀξιοῦσιν τῶν ἐνθυμογραφημάτων, ὡς ἐκεῖνα τοῦ Σίφονα ἢτοι :

- » Ἀντὶ τῆς ἐκτιμῆσεως — τῆς ἐκτίμησιν
- » τῆς καταργήσεως — τῆς κατάργησις
- » Μαθητῆς — Σκολεταροῦνι
- » Ἑλλὰς — Ρωμαιοίκο
- » ἀποδουκνύετε — δεῖχνετε
- » αἱ ἀναμνήσεις — οἱ θύμνες
- » αἱ ἀκτίναι — οἱ ἀκτιδές
- » τὰς — τις
- κ.λ.π.

Ταῦτα θεωρῶ μωρὰ, καὶ ἐθνικῶς ἐπιβλαβῆ προερχόμενα ἀποδιανοίας ἀνικάνους νὰ ἐννοήσων τὸ κάλλος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τὴν προσγινομένην ἐκ τούτων ἐθνικὴν ζημίαν. Μὴ νομίζετε ὅτι ὅας λέγω ταῦτα διότι ὁ κ. Κ. ἔγραψε ἐμπαιθῶς κατὰ τοῦ ἀειμνήστου Στᾶν, τοῦτο εἶναι ὅλως ἀνάξιον λόγου καὶ ἀποβλάντων δικαιωμάτων, οὐδεμία ἀνάγκη ἀμύνειν εἰς τὰς κατὰ τοῦ ἡλίου προσβολὰς τῶν περὶ λαμπρῶν αἱ ὁποῖαι μόνον τοῦτον διόντος ἐπιδικάζουν τὴν λάμπην τῆς πυρῆς των.

Σὰς τὰς λέγω ἐξ ἄγνοῦ Πατριωτικοῦ αἰσθήματος ὀργωμένος χωρὶς ἐννοεῖται νὰ θίξω τὴν ἀτομικὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν ἐν λόγῳ Κυρίων τὴν ὁποίαν ἀέθουμαι καὶ τοὺς ὁποίους δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίζω, ἀλλὰ διὰ νὰ ψέξω τὴν νοσηρὰν αὐτῶν νοσηροπρίαν, διότι ὁρῶν ὅτι εἶναι αἰσχος νὰ διαστρεβλοῦνται οὕτω ἐδκευμένως ἢ πάγκαλος τῶν Ἑλλήνων γλώσσα, ἀπὸ Ἑλληνικῆς ἀξιοῦντας ὅτι δὲν εἶναι ἄμωροι Ἑλληνικῆς μορφώσεως. Αἱ δάφναι τοῦ Παρνασσοῦ τὰς ὁποίας ἴσως ὀνειρεῖνται διὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἐκτός ἂν ἐννοῶν ἀνερχόμενοι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Παρνασσοῦ νὰ τὰς ὀρέψων διὰ τῶν ὁδόν των.

Μετὰ τιμῆς
Π. Ν. ΓΑΥΤΣΟΣ

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Τὸν μαλακὸν τὸν γάδαρο ὅλοι τὸν καβαλικεύουν.

Προτιμότερον νὰ σὲ φάγῃ τὸ λεοντάρι παρὰ νὰ σὲ προστατέψῃ ἄλεπου.

Ὁ δρόμος τελειώνει βαδίζοντας, τὸ δὲ χρέος πληρώνοντας.

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Η ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΑΤΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς Σελίδος 119)

15. Ἐκτέλεισις τῆς φυτεύσεως.—

Ὑστερα ἀπὸ ὅσα ἀνωτέρω εἰς τὰ περὶ λιπάνσεως εἵπομεν, περὶ τὸν θεωρούμεν ἐκτενέστερον νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἡ φυτεύσις θὰ γίνεταί ὅπως συνηθίζεται εἰς κάθε τόπον· παρατηρούμεν μόνον ὅτι ἡ πατάτα δὲν πρέπει νὰ παραχώνεται βαθειά· τὸ βάθος 5—10 πόντων εἶναι τὸ καλύτερον· 10 πόντοι διὰ τὰς ἀμώδεις γαίας καὶ 5 πόντοι διὰ τὰς ἀσβεστο-ἀργιλώδεις· ὅσον ἡ συνεκτικότητα τοῦ ἐδάφους εἶναι μεγαλυτέρα, τόσοι ἡ φυτεύσις πρέπει νὰ εἶναι ἀνάβαθμη.

16. Βοτάνισμα.—

Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους ἔχθρους τοῦ γεωργοῦ εἶναι τὰ ζιζάνια· δὲν εἶναι ἐδῶ ὁ τόπος ἐκτενὴς νὰ ἀναπτύξωμεν τὴν θεμελιώδη αὐτὴν ἀλήθειαν, παρατηρούμεν μόνον ὅτι ἡ ζημία τῶν ζιζανίων εἰς τὴν πατάταν εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα παρὰ διὰ κάθε ἄλλην καλλιέργειαν, συνεπὶς ὅ πατατοκαλλιεργητὴς ἀμελλήτῃ καὶ προσεκτικῶς πρέπει νὰ βοτανίσῃ τὰς φυτείας του.

17. Σκαλίσματα.—

Συνήθως τὰ βοτανίσματα γίνονται διὰ σκαλίσματος, ὥστε μὲ μίαν ἐργασίαν ἐπιτυχαίνωμεν δύο σκοπούς· ἀλλὰ τὰ σκαλίσματα ἔχουν μεγάλην σπουδαιότητα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν, ὥστε πρέπει νὰ γίνωνται καὶ ὅταν δὲν ὑπάρχουν ζιζάνια.

Ἡ χρησιμότης τῶν σκαλισμάτων εἶναι πολλαπλὴ· ἐνταῦθα ὑπενθυμίζομεν εἰς τοὺς γεωργοὺς τὴν γαλλικὴν παροιμίαν (λόγιον). «**Ἐνα σκάλισμα ἰσοδυναμεῖ μὲ ἕνα πότισμα**».

Θερμότερα συνιστῶμεν εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐπιμελῶς νὰ σκαλίσουν τὰ φυτὰ των. Τὰ σκαλίσματα γίνονται εἴτε μὲ τὸ κοινὸν γνωστὸν σκαλιστήρι, εἴτε μὲ τὸ ἱπποσκαλιστήριον.

Καιρὸς εἶναι νὰ εἰσαχθῇ καὶ παρ' ἡμῶν τὸ χρησιμώτατον καὶ οἰκονομικώτατον αὐτὸ ἐργαλεῖον.

18. Παράχωμα.—

Ὁ καρπὸς τῆς πατάτας (οἱ κόνδυλοι) ἀναπτύσσονται ὑπογείως ἐκ βλαστῶν ἀνανεωτικῶν (παραφυάδες), οἱ ὅποιοι ἔχουσι τάσιν νὰ ἀνέρχονται· διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον εἶναι τὰς παραφυάδας ταύτας νὰ ἐμποδίζωμεν νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ὅτε χάνουσι τὴν ἱκανότητά των, διογκούμεναι ν' ἀποταμιεύσωσι τὸ ἄμυλον. Τὸ τοιοῦτον ἐπιτυγχάνομεν διὰ τοῦ παραχώματος τὸ ὅποιον (παράχωμα) δὲν πρέπει νὰ γίνηται πολὺ ἐνωρὶς οὔτε μὲ πολὺ ὄγκον χώματος. Τὸ παράχωμα πρέπει νὰ γίνηται ἅμα ἀρχίσωσιν οἱ ὑπόγειοι βλαστοὶ (παραφυάδες) νὰ ἀναπτύσσονται καὶ μὲ ὀλίγον χῶμα πάχους

3—4 πόντων ἀργότερα γίνεται δευτέρον καὶ τρίτον παράχωμα· ταῦτα πρέπει νὰ εἶναι ἀκόμη ὀλιγώτερον ὄγκωδη (2—3 πόντους).

Τὸ παράχωμα μεγάλην ἔχει σπουδαιότητα διὰ τὴν ἀφθονον παραγωγὴν καρποῦ κανονικοῦ σχήματος, συγκεντρωμένου παρὰ τὴν ῥίζαν τοῦ φυτοῦ· διὰ τοῦτο οἱ πατατοκαλλιεργηταὶ μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν χρεωστοῦν νὰ κάμνουν τὴν ἐργασίαν ταύτην.

19. Ποτίσματα.—

Ἡ πατάτα παρ' ἡμῶν συχνά—ιδίως εἰς τοὺς λαχανοκήπους—καλλιεργεῖται ὡς ποτιστικὸν φυτὸν, ιδίως ἡ φυτευομένη κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας.

Χωρὶς καμμίαν ἀμφιβολίαν τὸ πότισμα τῆς πατάτας, ὅπως ἄλλως τε καὶ ὅλων τῶν ἄλλων φυτῶν—ιδίως κατὰ τὸ καλοκαίρι—εἶναι πολὺ χρησίμικον καὶ ἀπαραίτητον κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας τοῦ ἔτους.

Τὰ ποτίσματα, παρ' ἡμῶν, δὲν γίνονται, μὲ ὅσην πρέπει ἐπιμέλειαν, διότι οἱ γεωργοὶ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ κηπουροὶ μας δὲν γνωρίζουν ἀκόμη ἀρκετὰ καλὰ τοὺς ὅρους κατὰ τοὺς ὁποίους γίνεται ἕνα κανονικὸν καὶ συγχρόνως οἰκονομικὸν πότισμα· συνήθως ταῦτα γίνονται μὲ ὑπεράφθονον νερὸ, σπατάλη ἢ ὅποια δὲν ἐπιτρέπεται παρ' ἡμῶν ὅπου τὸ νερὸ κοστίζει ἀκριβῶτα καὶ μὲ πολὺ ὀλίγα σκαλίσματα, τὰ ὅποια ὅταν γίνονται ἐγκαίρως καὶ ἐπιμελημένα, ὅχι μόνον συντελοῦν εἰς τὴν τελειότεραν καρποφορίαν τοῦ φυτοῦ ἀλλὰ συγχρόνως ἐξοικονομοῦν πολὺ νερὸ.

Τὰ σχετικὰ πρὸς ἐκτέλεισιν τῶν ποτισμάτων ζητήματα καὶ πολλὰ καὶ σπουδαῖα εἶναι (π.χ. ἐποχὴ ποτίσματος, ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον, ποσὸν νεροῦ εἰς κάθε πότισμα, σχετικὰ σκαλίσματα κτλ.) καὶ ὁ γεωργὸς χρεωστεῖ μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν νὰ παρακολουθεῖ τοὺς ποτιστικούς ἀγροὺς του διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν πρέπουσαν πείραν.

20. Ἡ συγκομιδὴ τῆς πατάτας

συνήθως παντοῦ γίνεται διὰ χειροκινήτων ἐργαλείων. Εἰς τὴν Λυτικὴν Εὐρώπην πολλάκις γίνεται μὲ ἱπποκίνητα μηχανήματα, τὰ ὅποια παρ' ἡμῶν δὲν εἰσῆχθησαν ἀκόμη.

Τὴν ἐποχὴν τῆς συγκομιδῆς τῆς πατάτας ἕκαστος καλλιεργητὴς προσδιορίζει κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πείραν· δὲν

εἶναι δυνατόν μὲ περιγραφὰς νὰ προσδιορισθῇ ὁ χρόνος τῆς συγκομιδῆς· μόνον πείρα φωτισμένη μᾶς διδάσκει νὰ κάμνωμεν τὴν συγκομιδὴν κατὰ τὴν πρέπουσαν ἡμέραν· ἡ πολὺ ἐνωρὶς ἢ πολὺ ἄργα συλλογὴ τῆς πατάτας προξενεῖ πάντοτε πολλὰς ζημίας.

Γ. ΠΑΘΗΣΕΙΣ

21. Ἡ πατάτα προσβάλλεται ἀπὸ πολλὰ ἔντομα, ιδίως ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ζοῦν ὑπογείως π.χ. ὁ πρᾶσάγκουρας, κολοκυθοκόφτης, διάφορα εἶδη σκωλήκων κτλ. Ταῦτα ἀποτελεσματικῶς καταπολεμοῦνται μὲ διθειοῦχον ἄνθρακα.

Ὁ διθειοῦχος ἄνθραξ εἶναι λίαν ἀποτελεσματικὸς διὰ τὴν καταστροφὴν ὅλων τῶν ὑπογείως ζώντων ἔντομων σκωλήκων καὶ μεγαλυτέρων ζώων π.χ. ἀρουραίων κτλ.

Ἡ χρῆσις τοῦ διθειοῦχου πρὸ πολλοῦ ἔπρεπε νὰ εἶχε γενικευθῇ εἰς τὴν γεωργίαν μας καὶ ιδίως εἰς τὴν κηπουρικὴν μας· ὅλοι οἱ γεωργοὶ μας καὶ ἰδιαιτέρως οἱ λαχανοκηπουροὶ πληρώνουν ἐτησίως παμμέγιστον φόρον εἰς τὰ ὑπογείως ζῶντα ἔντομα (πρᾶσάγκουρας κλπ.).

Φρονοῦμεν ὅτι ἐπιτακτικῶς ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς διαφόρους ἀρμοδίους νὰ μελετήσωσιν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τὸ ζήτημα τοῦτο διότι ὄντως ἀμαρτία εἶναι πάντοτε μὲν, ἀλλ' ἰδίως εἰς τὰς σημερινὰς οἰκονομικὰς στενοχωρίας μας οἱ κηπουροὶ μας νὰ ζημιώνωνται ἐτησίως χωρὶς κανένα λόγον, μερικὰ ἑκατομύρια δραχμῶν τὰ ὅποια πηγαίνουν τελείως χαμένα χωρὶς κανέναν, ἔστω καὶ ἀθεμίτως, νὰ ὠφεληται οὔτε μονόλεπτον.

22. Αἱ κρυπτογαμικαὶ παθήσεις, ἰδίως ὁ περονόσπορος κάμνουν μεγάλας καταστροφὰς, ἢ πρόληψις τῶν ὁποίων ἐπιτυγχάνεται κυρίως διὰ ραντισμάτων χαλκούχων παρασκευασμάτων (π.χ. περοσπορίνη, βορδ. πολτὸς κτλ.). Ἡ πατάτα πρέπει νὰ ψεκάζεται ἀπαραιτήτως, προληπτικῶς, ὅταν ἔχη 15 ἑκατοστὰ ὕψος μὲ περοσπορίνην, ἥτις εἶναι ἀποτελεσματικώτερα καὶ οἰκονομικώτερα ὅλων τῶν ἄλλων χαλκούχων παρασκευασμάτων.